

Νεανυική γροασή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΑΘΗΜΑ ΠΛΕΚΤΙΚΗΣ.— Millet.

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ, Τῆς Διευθύνσεως.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ.— Έμμ. Μυτιληναίου,
Πρεσβυτέρου.

ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ.

ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ: Κυβέρνησε τὸν ἑαυτό σου!— C. Wagner.

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Ὅταν ἡ πίστις δοκιμάζεται.— Jean
Guiraud.

ΜΠΑΛΑΝΤΑ: Φωνὴ ἀπὸ τὸ ἀμφιθέατρο τῆς Ρώμης.— Γ. Ἡλ. Φτωαρά.

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ: Ἄπ' τὸν Πειραιά εἰς τὴν Καλαμπάκα.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ: Ἡ ἔρευνα.— Ernest Hello.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ: Ἀπὸ τὴν λίθινη ἐποχὴ εἰς τὴν χάλκινη.— Θαλῆ
Θαλεροῦ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: Ἡ ἀληθινὴ φυσικὴ ἀγωγή.
Lewis Riess.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΔΩΡΕΑΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ: Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἀεροπλάνου.— Ἄπ. Ἄπο-
στόλου.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ: Λογία τοῦ ἀέρος.— Κ. Ε. Παρ.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΣ: Ἐξυπνάδες.— Nemo.

Ἄλληλογραφία.

Συνεργασία τῶν φίλων μας.

ΑΘΗΝΑΙ—ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1931

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2.50

ΑΡΙΘ. 5

ΝΕΑΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦ. ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 25
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 15
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ \$ 1

ΓΡΑΦΕΙΑ:
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44
ΑΘΗΝΑΙ

Οί μη επιστρέφοντες τὸ φύλλον, ὡς ἀπαράδεκτον, θεωροῦνται συνδρομηταί.

Ὁ ἐγγράφων πέντε συνδρομητὰς λαμβάνει τὸ περιοδικὸν δωρεάν.

Νεανική ψυχή

MILLET

ΜΑΘΗΜΑ ΠΛΕΚΤΙΚΗΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Πόσο μεγάλες ζημιές έχει κάμει, σε τόσους νέους, αυτή η ώμορφη λέξις, που τόσο εύκολα όμως την παρεξηγούν συνήθως!

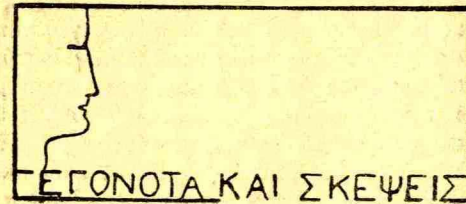
Όταν ο άνθρωπος αρχίζει να πλησιάζει την ωριμότητά του ως ζωϊκού όντος, αρχίζει συγχρόνως να αισθάνεται και όλη την πίεση των παρορμήσεων του έαυτού του· έτσι ο νέος, επιζητώντας την απόλαυσι που του υπόσχεται ή ίκανοποίησις κάποιας ζωϊκής όρμης του, θέλει να τρέξει πίσω της και να ξεφύγει κάθε τι που προσπαθεί να τον κρατήσει από τον δρόμο αυτό, που τον φαντάζεται δρόμο ευτυχίας. Αυτές τις στιγμές κάθε δεσμός φαντάζει στα μάτια του «σκλαβιά», ώστε αρχίζει να γίνεται και θεωρητικός απόστολος της «ελευθερίας», ύψώνοντας αυτή την ωραία λέξη για σημαία του και ώμορφαίνοντας έτσι τον κατήφορο που ακολουθεί.

Δεν είναι βέβαια, καθόλου εύκολο ν' αλλάξει κανείς δρόμο και να επιτύχει να δεσμεύσει τον έαυτό του, είναι όμως εύκολώτατο να πεισθῆ πόσο μάταιο και κούφο πράγμα είναι μια τέτοια «ελευθερία»:

Ποιός θ' άρνηθῆ ότι ο έαυτός του ζητεί να τον παρασύρει σε σκοτεινούς δρόμους που, αν τους ακολουθήσει κανείς χωρίς να συγκρατηται κάποτε και να χρησιμοποιηῆ έτσι έναν απ' αυτούς τους χαλινούς της «σκλαβιάς», θα κατέληγε σε μια τελεία καταστροφή του έαυτού του; Ποιός θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει πέρα για πέρα τη φανταστική αυτή παντιέρα της ελευθερίας, χωρίς να ιδῆ τον έαυτό του να σβύνει, μέρα με την ημέρα, και ψυχικά αλλά και σωματικά; Ποιός θα μπορούσε να δώσει στα χέρια ενός ανθρώπου που κατέχεται από ένα πάθος, την ελευθερία αυτή για σύνθημα; Και ποιός μπορεί να φαντασθῆ την κοινωνική αποσύνθεσι που θα ήταν το αποτέλεσμα ενός τέτοιου αναρχισμού;

Τα πράγματα φωνάζουν μόνα. Οί σκλάβοι των παθῶν των, οί αδύνατοι άνθρωποι με την κατεστραμμένη θέληση, που προσπαθούν όμως να γελούν τον έαυτό των με μια ψευδαίσθησι, ως διαλέξουν άλλη. Η ψευτιά της «ελευθερίας» δεν κρύβει καθόλου τη σκλαβιά τους

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Με μεγάλη χαρά παρακολουθούμε την κίνηση, που γίνεται από μερικές σοβαρές εφημερίδες, για την ανακαίτιση της νεολαίας μας απ' τον κατήφορο, που πήρε στη...λατρεία του σπόρου. Δεν παραγνωρίζουμε καθόλου τις ωφέλειές του καίτι ότι πολλές φορές είναι το καλλίτερο μέσον, για την απασχόληση των νέων στον ελεύθερο καιρό των. Έχουμε όμως μερικές επιφυλάξεις, για το πνεύμα, που διαπνέει το σημερινό σπόρ, και πολύ φοβούμεθα πως, τις περισσότερες φορές, ο άθλητισμός της σημερινής νεολαίας της χώρας μας αναπτύσσει τα κατώτερα ένστικτα του άγριωτέρου ανθρώπου, που κρύβεται μέσα σε κάθε παιδί, ανάδει φλόγες εύκολου άρριδισμού, σκοτώνει κάθε ευγενικό αίσθημα και κάθε διανοητική προσπάθεια, γιατί, απλούστατα, είναι μονομερής και έμπνεεται, τις περισσότερες φορές, από έναν άνοητο σνομπισμό, που σέρεται σαν κολλητική επιδημία αυτή την εποχή. Τώρα, αν θα μιλήσουμε για την τάση, που δείχνει τελευταία ή νεολαία μας, για την «κατάκτηση της έξοχης», θα πρέπει να πούμε ότι, τις περισσότερες φορές, αυτή η έξοδος δεν είναι παρά μια άφορμή για κάποια άλλη έξοδο από κάθε περιορισμό, που επιβάλλεται σε κάθε τίμιο παιδί. Και όμως πόσα δεν έχει να κερδίσει ή νεότης από τη φυσική ζωή, όταν ξέρει να την κάνει όργανο καίμεσον για την καλλίτερευσή της! Συμφωνούμε απόλυτα με τον κ. Καρβούνη, ο οποίος έγραφε στην «Πρωτα», ότι «μπορεί κανείς να λάβει την ένδοξον ανθρωπίνην ευτυχίαν να συναντήσῃ, εις κάποιαν έκδρομήν του, τον θεϊον, τον πραγματικόν έαυτόν του.» Η πείρα, τουλάχιστον, πολλών παιδιών του κύκλου μας έχει επικυρώσει πρακτικώτατα αυτή την αλήθεια.

Πόσο δύσκολο είναι, για τους νέους που αποφοιτούν από το Γυμνάσιο, το καλοκαίρι, και ιδίως ο μήνας που περνάμε και ο επόμενος! Αποκτούν τώρα δικαιώματα —για τα όποια ως τώρα, ίσως, εκόπτοντο— και αισθάνονται τον έαυτό τους να κάμπτεται κάτω απ' το βά-

ρος των υποχρεώσεων και της ευθύνης, που κρύβονται πίσω από τα δικαιώματα αυτά.

Πρέπει —κατά κάποιον τρόπο που, τις περισσότερες φορές, τους δίνεται το δικαίωμα να τον διαλέξουν αυτοί— να μπουν πειά στη ζωή, ν' αρχίσουν φτιάνοντας κι' αυτοί, με τη σειρά τους, μια θεσούλα μέσα στον κόσμο για τον έαυτό τους. Η πραγματικότητα, που, ως τώρα, σαν εφιάλτη ζητούσαν να την διώξουν —δσες φορές περνούσε από τον νοῦ τους— με το χασομέρι και το ψεύτικο γλέντι, τώρα δεν βρίσκεται μακριά, στο βάθος ενός μακρουῦ ή κοντινοῦ μέλλοντος, αλλά είναι πειά το βιαστικό παρόν, με την καταθλιπτική πίεση της ανάγκης του. Τώρα μόνο σκέπτονται ότι άσχεφα και άσυλλόγιστα, οί περισσότεροι, κατάφεραν να περάσουν από τη μια γυμνασιακή τάξη στην άλλη, κι' ότι αυτή η προσπάθεια συνήθως τους απασχολούσε τόσο άσχημα, ώστε ποτέ δεν την αντιμετώπιζαν συσχετίζοντάς την με την κατοπινή κατεύθυνσή τους. Έτσι, βρίσκονται τώρα στη δύσκολη θέση του ανθρώπου, ο οποίος βλέπει σε μια στιγμή να τελειώνη ξαφνικά ο δρόμος που τόσο άμέριμνα ακολουθούσε.

Η μακρά περίοδος της προετοιμασίας, ή περίοδος του σχολείου, εξασφαλίζει την άμεριμνησία που διευκολύνει την μάθηση, άλλοίμονο όμως σ' εκείνους που επήραν μόνο την άμεριμνησία αυτής της περιόδου, χωρίς τον μόχθο της δουλειάς της: Κάποια τραγική ημέρα διαπιστώνουν το γεγονός ότι ή ζωή είναι βαρυφορτωμένη από μέριμνες, κι' ότι ή ξεγνοιασιά των μαθητικῶν χρόνων ήταν μόνο μια ωραία εξαίρεσις, ένα ώμορφο όνειρο, που κάποτε διακόπτεται.

Εύκολώτερη φαίνεται ή θέσις εκείνων που διαθέτουν τα μέσα να παρατείνουν—με ανώτερες σπουδές—την περίοδο της προπαρασκευής, γιατί πέρνουν έτσι μιάν αναβολή.

Έν τούτοις κι' αυτοί είναι ανάγκη να πηδήσουν ένα βαθύ χαντάκι, γιατί ή επιλογή του σταδίου είναι ένα δύσκολο πρόβλημα, που πρέπει να το λύσουν πριν έλθῃ το φθινόπωρο. Πόσο στενόχωρη ή θέσις αυτή, αφού δεν υπάρχει από πουθενά καμιά οδηγία και καμιά προπαρασκευή.

Η μορφή της σημερινής μέσης εκπαιδεύσεως, και ιδίως ή νεαρά ήλικία των αποφοίτων της, δεν δίνουν πολλές δυνατότητες—είναι αλήθεια—για να εκδηλωθῇ ή κλίσις του παιδιοῦ ή εκπαι-

δουσις ἔχει ἕνα χαρακτήρα ξένο πρὸς τὴν ζωή, δὲν προπαρσκευάζει καὶ δὲν εἰσάγει σ' αὐτήν.

Ἔτσι ἡ ἐπιλογή τοῦ σταδίου ὀρίσκει τὸν νέο ἐντελῶς ἀπροετοιμαστο γι' αὐτὴ τὴ σπουδαιότατη καμπὴ τῆς ζωῆς του, τὴν τόσο κρίσιμη γιὰ ὅλο του τὸ μέλλον, καὶ τὸ πρόβλημα αὐτὸ λύνεται ὄχι ὕστερ' ἀπὸ μελέτη καὶ πραγματικὴ γνώση τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τυχαία ἐντελῶς περιστατικὰ ἢ, στὸ τέλος, ἀφίνετα στὴν τύχη.

Ἄς προσέξουν οἱ νέοι μας φίλοι. Ἄς μὴ θεωρήσουν τὴ βιοποριστικὴ ἀπασχόληση σὰν κάτι ξεχωριστὸ ἀπὸ τὸ σύνολο τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τοῦ καθενός, ἄς μὴ τὴν θεωρήσουν ἕνα ἀνεξάρτητο κομμάτι τῆς. Τὸ ἐπάγγελμα ποῦ διαλέγει κανεὶς, ἀσκεὶ μιὰ κολοσσιαία ἐπίδραση στὴ διαμόρφωση τοῦ ἀτόμου καὶ τὴν ἐκδήλωσή τῆς ζωῆς του, γιὰτὶ ὀρίζει καὶ τὸν κύκλο, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπο τους. Ἄλλοιμονο σ' ἐκείνους ποῦ ἔκλεισαν τὸν ἑαυτὸ τους σὲ μιὰ περιοχὴ ποῦ δὲν τοὺς ταιριάζει! Πνίγονται μέσα στὸν βαρύτερο κλοιό.

Ἐν τούτοις τὸ σφάλμα νὰ θεωρηθῇ ἡ βιοποριστικὴ δουλειὰ μιὰ ξένη καὶ ἀδιάφορη παρένθεσις μέσα στὴ ζωὴ, γίνεται ἀπὸ τοὺς περισσότερους νέους σήμερα. Γι' αὐτοὺς ἡ δουλειὰ δὲν ἀντιπροσωπεύει τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ποριζμὸ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερων οικονομικῶν μέσων, ὥστε καὶ ἡ μελετημένη ἐπιλογή — ἂν γίνῃ — δὲν βασιζέται, παρὰ στὸ γεγονός, ὅτι τὸ τῆδε ἐπάγγελμα ἀποδίδει περισσότερα ἀπὸ τὸ δεῖνα.

Δὲν ὑπάρχει χειρότερη αὐτοκτονία (ἀπὸ τὴν ἀποψὴ τῆς προσωπικότητος ὡς ἀξίας) ἀπὸ μιὰ τέτοια ἐπιλογή, ποῦ παραβλέπει τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἐπάγγελμα ἀποτελεῖ τὸν σημαντικώτερο τρόπο ἐκδηλώσεως αὐτῆς τῆς προσωπικότητος κι' ὅτι δὲν εἶναι κοθόλου μιὰ ἀπλή παρένθεσις.

Κλείνεται ἔτσι κανεὶς σ' ἕνα ξένο περιβάλλον καὶ ὑποχρεῶναι τὸν ἑαυτὸ του νὰ περάσῃ ἐκεῖ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς του. Τί τοῦ μένει τώρα σὲ προσπάθεια; τί ὑπόλοιπο τοῦ μένει ἐλευθεροῦ; Ἔνα σύντομο περιθώριο, ποῦ κάνουν ἀκόμη δυστυχέστερη τὴ συντομία του οἱ καταθλιπτικὲς στενοχώριες ποῦ προκαλεῖ τὸ ἀταίριαχτο περιβάλλον.

Ἄλλὰ καὶ ἡ δουλειὰ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ποῦ χάνει κάθε ἐσωτερικώτερο ἐνδιαφέρον καὶ γίνεται καταναγκαστικὴ, δὲν εἶναι γόνιμη, δὲν προάγει καθόλου τὴ συνολικὴ προσπάθεια, μετὴν ὅποια ἀπασχολεῖται.

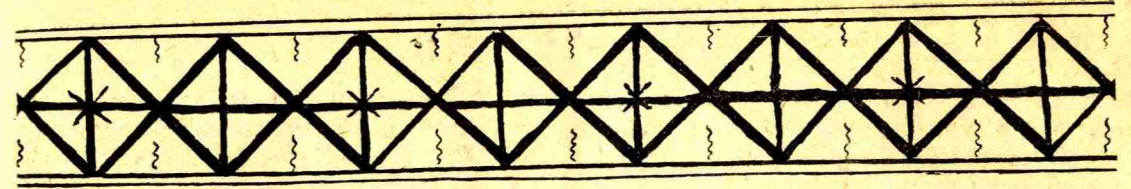
Ἀποτέλεσμα ὅτι ὁ ἐργάτης, ὁ βιοτέχνης, ὁ ἐπιστήμων σκοτώνεται καθημερινῶς καὶ ἀχρηστεύεται μέσα σὲ μιὰ πολὺωρη ἀπασχόληση ποῦ δὲν τοῦ δίνει καμμιά χαρὰ καὶ ποῦ, γι' αὐτό, εἶναι στ' ἀποτελέσματά της κατάξερη, ἄγονη.

Ἐνῶ πόσο ἀσφαλέστερη εἶναι ἡ θέσις τοῦ νέου ποῦ ἀκολουθεῖ τὴν κλίση του. Ἔχει μιὰ δουλειὰ ποῦ τὸν εὐχαριστεῖ, ὥστε, σὲ κάθε περίπτωση καὶ ἔπως κι' ἂν πᾶνε τὰ πράγματα, ἔχει πάντα τὴ χαρὰ τῆς, ἀντὶ νὰ βασανίζεται ἀναγκασμένος ν' ἀπασχολῆται μετὰ πράγματα, ποῦ τοῦ εἶναι φορτικά. Ἄλλὰ καὶ πόσο περισσότερες πιθανότητες ἐπιτυχίας, ἀφοῦ ἀγαπᾷ τὴ δουλειὰ του καὶ χαίρεται γι' αὐτή. Πόσο θὰ εἶναι ἐπικίνδυνος συναγωνιστὴς γιὰ ὅλους ἐκείνους, ποῦ δουλεύουν ἀπὸ ἀνάγκη!

Ἄς πάρουν λοιπὸν θάρρος οἱ νέοι, ποῦ αἰσθάνονται μετὰ τους μιὰ κλίση πρὸς κάτι χρήσιμο. Ἄς μὴ ὀπισθοχωρήσουν, ἂν ἡ δουλειὰ αὐτὴ μουτζουρώνει, ἴσως, τὰ χέρια ἢ ἰδρώνει τὸ πρόσωπο, ἄς μὴ γοητευθοῦν ἀπὸ μιὰ ἄλλη, ποῦ τοὺς ὑπόχεται περισσότερο χρέμα.

Ἡ πείρα μόνη θὰ τοὺς δείξῃ ὅτι ἀκολουθήσαν τὸν σωστὸ δρόμο.

Ἄν εἶναι ἀκριβεῖς οἱ πληροφορίες τοῦ Τύπου, οἱ ἀθεϊστὲς τῆς Μόσχας, θέλοντας νὰ καταργήσουν κάθε θρησκευτικὸ τύπο ποῦ θάχε σχέση μ' ὅποιαδήποτε θρησκεία, φυσικὰ ἐφρόντισαν ν' ἀπαγορεύσουν τὸ βάπτισμα καὶ τὴν κηδεῖα, τελετὲς χριστιανικῆς. Δὲν ἴμπορεσαν ὅμως νὰ μὴ κάμουν κάτι ποῦ νὰ γεμίξῃ τὸ κενό, ποῦ αὐτὴ ἡ ἀπαγόρευσις ἐδημιούργησε στὴ λαϊκὴ ψυχὴ, κι' ἐθέσπισαν παρωδιὰς αὐτῶν τῶν τελετῶν, μετὰ κομμουνιστικὸ περιεχόμενον, ποῦ δείχνει ὄχι μόνον τὴν ψυχικὴ φτώχεια τῶν ἀνθρώπων, μὰ καὶ τὴν γελοιοτητα στὴν ὅποια πέφτουν, θέλοντας νὰ γελάσουν τὶς χριστιανικὲς συνήθειες. Σκεφθῆτε, π. χ., πὼς — σύμφωνα πάντα μετὰ τὶς πληροφορίες τοῦ Τύπου — στὰ παράξενα αὐτὰ βαπτίσια τῶν μικρῶν μπολσεβίκων, ποῦ τοὺς ἔχουν τυλίξει μέσα σ' ἕνα κόκκινο πανί, ραντίζεται τὸ παιδί μετὰ βότκα καὶ στὶς κηδεῖες ἡ ὀρχήστρα παίξει στρατιωτικὰ ἐμβατήρια ἢ ἐλαφρὰ μουσικὰ κομμάτια καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ παίρνουν τὸ φαιδρότερο ὕψος ποῦ ἴμποροῦν! Τὸ παράξενο εἶναι πὼς, μ' ὅλες αὐτὲς τὶς γελοιοτητες, στὸ τέλος βγάζουν λόγο, γιὰ νὰ σατυρίσουν τὴν ἐκκλησία καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ταφῆς! Ἄθελα μᾶς ἔρχεται στὸν νοῦ ἕνα ρητὸ τοῦ Ἁπ. Παύλου, ποῦ ἐφαρμόζεται θαυμάσια στὴν περίπτωσή: «Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν». Τί ἄλλο;

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ

«... Λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω...»

Ἀγαπητοί μου,

Τὸ γράμμα ποῦ σᾶς ἀνεκοίνωσα στὸ προηγούμενο φύλλο τῆς «Ν. Ψυχῆς» σᾶς ἔδωκε μιὰ εἰκόνα, ποῦ εἶμαι βέβαιος πὼς παριστάνει τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν πολλῶν ἀπὸ σᾶς. Θὰ ἤθελα τώρα νὰ ξαναδιαβάσετε αὐτὲς τὶς δέκα λέξεις τῆς ἐπικεφαλίδος αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ γράμματός καὶ μετὰ εὐκρίνεια ν' ἀπαντήσετε στὸν ἑαυτὸ σας, ἂν αὐτὴ ἡ μικρὴ φράσις δὲν ἀφορᾷ καὶ σᾶς ἢ κάποιον ἄλλον, ποῦ ἀνήκει σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία τῶν νέων ποῦ πιστεύουν πὼς δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε γιὰτὶ «τὰ ξέρον ὅλα» καὶ εἶναι «πλούσιοι» ἀπὸ τὴν πείρα καὶ τὴν σοφία τῆς ζωῆς.

Ἐ! λοιπὸν. Δὲν ὑπάρχει χειρότερη κατάσταση ἀπ' αὐτὴν, ἔπως καὶ δὲν ὑπάρχουν ἀνοητότεροι ἀνθρώποι στὸν κόσμον ἀπὸ τοὺς νέους, ποῦ γιὰ νὰ πιστεύουν σὲ μιὰ τέτοια οὐτοπία, ξεχνοῦν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, πὼς εἶναι νέοι, δηλαδὴ ἀνθρώποι, ποῦ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ πολλοὺς κόπους, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ φθάσουν τὴν πείρα καὶ τὴν γνώση ἐκείνων, ποῦ πολλὰς φορὲς περιφρονοῦν.

Δὲν σᾶς ἔτυχε ποτε νὰ ἰδῆτε νεαροὺς νὰ φουσκώνουν σὰν κοῦρκοι, νὰ παίρνουν ὕψος σοφῶν δασκάλων, νὰ περιφρονοῦν τὸ σύμπαν μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ περάσουν γιὰ «μοντέρνοι» καὶ γιὰ «πολιτισμένοι»; Ἀσφαλῶς θὰ σᾶς ἔτυχαν τέτοιοι καὶ μάλιστα ὑπάρχουν πολλὰς πιθανότητες πολλοὶ ἀπὸ σᾶς νᾶναι θύματα ἀθῶα μερικῶν τέτοιων «σοφῶν» καὶ «πολιτισμένων» νέων, ποῦ ἄλλη δουλειὰ δὲν ἔχουν παρὰ νὰ διαλαλοῦν τὶς ἀρχές των γιὰ νὰ ἐπιδεικνύουν τὴν σοφία των. Αὐτὸ ὅμως τὸ κατάντημα, τὶς περισσότερες φορὲς, προέρχεται ἀπὸ ἕνα βαθύτερο ψυχολογικὸ αἶτιον, ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῇ τὸ κενό, ποῦ ὑπάρχει μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε νέου, ποῦ ζητᾷ τὴν εὐτυχία του μακριὰ ἀπ' τὸ μοναδικὸ δρόμον, ποῦ ὀδηγεῖ σ' αὐτήν. Εἶναι βαθειὰ ψυχικὴ ἀνάγκη νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ βρῇ τρόπους γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὶς ἀκαταστασίες τῆς ζωῆς του. Τὶς περισσότερες φορὲς ὀλη ἢ δυσπιστία καὶ ἡ

ἀμφιβολία, ποῦ οἱ νέοι μας αἰσθάνονται γιὰ τὴ θρησκεία καὶ εἰδικώτερα γιὰ τὸ χριστιανισμὸ ἔχουν τὴν ῥίζα τους σὲ κάποια ἠθικὴ ἀνωμαλία, ποῦ ὑπάρχει πάντα σὲ κάθε ἄνθρωπον, ποῦ δὲν ἔχει ἀκόμη ἀπολυτρωθῇ ἀπὸ τὸ «νόμον τῆς ἀμαρτίας», γιὰ τὸν ὅποιν σᾶς μίλησα στὸ προτελευταῖό μου γράμμα.

Προσέξτε, ἀγαπητοί μου φίλοι, τὸν ἑαυτὸ του ὁ καθεὶς καὶ θὰ ἰδῆτε πὼς, ἔτσι εἶναι τὰ πράγματα φθάνει μονάχα νᾶχετε τὸ θάρρος νὰ τ' ἀντιμετωπίζετε μετὰ εὐκρίνεια καὶ νὰ μὴ θέλατε ν' ἀπατήσετε τὸν ἑαυτὸ σας.

Αὐτὴν τὴν κατάστασιν τὴν ἔχει διαγνώσει πρὸ δύο χιλιᾶδων ἐτῶν καὶ θαυμάσια τὴν ἔχει περιγράψει τὸ βιβλίον τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ποῦ τόσο τὸ ἀγνοοῦν οἱ νεαροὶ, ποῦ τὰ ξέρον ὅλα. «Λέγεις — γράφει — ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός» (Ἀποκάλυψις κεφ. βον, στίχ. 17). Ἀλήθεια, δταν ἀκούῃ κανεὶς καυχῆσις «σάν κι' αὐτὴ, «δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε», δὲν μπορεῖ παρὰ νᾶναι βέβαιος γιὰ τὴ φτώχεια καὶ γιὰ τὴ γύμνια τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου ἐκείνου, ποῦ καυχᾶται μ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Πρέπει νᾶναι κανένας πολὺ φτωχὸς καὶ πολὺ γυμνός καὶ κυριολεκτικὰ τυφλωμένος ἀπ' τὸν ἐγωῖσμό του, γιὰ νὰ καυχῆθῃ ἔτσι πὼς «δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε». Κάθε ἄνθρωπος, ποῦ ἔχει λίγη γνώση καὶ λίγη προσοχὴ γιὰ ὅ,τι συμβαίνει στὸν ἑαυτὸ του καὶ γύρω του ξέρει πὼς πάντα ὑπάρχει μιὰ σκάλα παραπάνω γιὰ ν' ἀνεβῆ, πὼς πάντα ὑπάρχει κάποιον παλαιὸ ἐλάττωμα, ποῦ πρέπει νὰ διορθωθῇ πὼς πάντα ὑπάρχει κάποιον ἐμπόδιον, μικρὸ ἢ μεγάλο, ποῦ πρέπει νὰ ὑπερπηδηθῇ, πὼς ἐκεῖνα, ποῦ πρέπει νὰ μάθῃ εἶναι πολὺ περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖνα, ποῦ γνωρίζει. Πρέπει κανεὶς νᾶναι τελείως ἄμοιρος ἀπὸ ἐπιστήμη γιὰ νὰ νομίσῃ πὼς κι' ὅλες ἀκόμη οἱ γνώσεις, ποῦ μπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ κανεὶς θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ λύσουν ὅλα τὰ μυστήρια τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς.

Ἐέρει ὁ ἄνθρωπος, ποῦ ἔχει πείρα τῆς ζωῆς καὶ γνώση πραγματικὴ, πὼς ἡ μεγαλύτερη

σοφία είναι να γνωρίσει κανείς τον εαυτό του, πώς ο χειρότερος ο έχθρός του είναι ο ίδιος ο εαυτός του. Τι άλλο παρά γύμνια και φτώχεια και τύφλωση μαρτυρεί ή έπαρσις εκείνων, που βγαίνουν απ' τον παγκόσμιο αυτό κανόνα, που όλοι οι πραγματικοί σοφοί τον έδούλεψαν και τον έδεβαίωσαν και τον εκήρυξαν με φανατισμό;

Και όμως σ' αυτήν την τύφλωση οδηγεί ή λατρεία του «εγώ» και ή ανανδρία, που έμποδίζει να ιδούμε ψυχρά και αντικειμενικά και δίκαια τον εαυτό μας. Και άλλοτε σ'ας θύμησα την περιφρονημένη ιστορία του προπατορικού άμαρτήματος. Μελετήσατε την και θα ιδήτε πώς δεν είναι τίποτε άλλο εκείνο, που έδωξε τους πρωτοπλάστους από τον «Παράδεισον της τρυφής», παρά ή έπαρσις των. «Θά γίνετε ως θεοί γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν.» αυτός ήτο ο περ έπιτυχημένος πειρασμός, που έπεσε πολύ επίδεξια στην πολύ έπιδεκτική ψυχή των πρωτοπλάστων. Αυτό ήταν όλο... Τότε «έγνωσαν ότι ήσαν γυμνοί», τότε «έκρύφθησαν ο Αδάμ και ή γυνή αυτού από προσώπου Κυρίου του Θεού, μεταξύ των δένδρων του Παραδείσου», τότε δια πρώτην φορά ένοιωσαν ο Αδάμ τον τρόπον της παρουσίας του Θεού. «Τήν φωνήν σου ήκουσα έν τῷ παραδείσῳ, και έφοβήθην, διότι είμαι γυμνός και εκρύφθην».

Να μιιά σπαρακτική αλήθεια, που κρύβεται μέσα σ' αυτήν την τελευταία άπελπιστική κραυγή του άμαρτωλού πρωτοπλάστου! Να ή αίτία, που κάνει τους ανθρώπους συνήθως να θέλουν να φύγουν απ' τα μάτια του Θεού. Θέλουν να κρυφθούν, κι' απ' ου αυτό δεν μπορούν να το κάμουν, προσπαθούν με κάθε τρόπον να σβύσουν από μέσα από την ψυχή των κάθε τι, που μπορεί να τους θυμίξη την παρουσία Του. Αισθάνονται πώς είναι γυμνοί και φοβούνται. Όταν μάλιστα κανείς είναι νέος, δηλαδή αρχάριος στη ζωή, τότε δά είναι που νομίζει πώς έτσι μπορεί να ξεφύγη την πικρία, με την οποία σιγά-σιγά του γεμίζει την ψυχή ή άμαρτία, με το να νομίζει πώς είναι πλούσιος και δεν έχει ανάγκην από τίποτε...

Είσαι άξιολύπητος, φίλε μου, αν βρισκασαι σ' αυτήν την κατάσταση, αλλά δεν επιτρέπεται καμμιιά άπελπισία. Θάρρος μονάχα και άκουσε τι είπε δια σέ Πνεύμα του Θεού. «Συμβουλεύω σοι άγοράσαι παρ' έμου χρυσίον πεπωρωμένον έν πυρός, ίνα πλουτήσης και ήμάτια λευκά, ίνα περιβάλῃ και μου ή φανερωθή ή ασχύνη της γυμνότητός σου, και κολλούριον έγχρισον τους όφθαλμούς σου ίνα βλέπῃς» (Αυτόθι στίχ. 18).

Δεν έχεις παρά να σκεφθής και ν' αποφασίσης. Αλλά δεν σου περισσεύει καιρός για χάσιμο ώστε ν' αναβάλλης διαρκώς την απόφασή σου. Ο Κύριος είναι κοντά σου και περιμένει να του ανοίξης την καρδιά σου. «Ίδου έστηκα —λέγει— επί την θύραν και κρούω». Θέλει να μπή μέσα στην ψυχή σου και να σ' ένισχύση και να σοῦ δώση τη δύναμη να νικήσης τον εαυτό σου. «Ο έχων οὖς άκουσάτω».

† Ε. Γ. Μυτιληναῖος Πρεσβύτερος

ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Βουβές ψυχές, θλιμμένες! Και τ' απόβραδο Προσμένουν τον Χριστό μας, από πέρα, Ποιός ξέρει;— από μακριά. Κι' εκείνος έρχεται Μεσ' στον θολό του φθινοπώρου άγέρα

Με τ' άγιο φῶς άχνόφεργο στεφάνι του, Με τα θεϊκά, χαμηλωμένα μάτια Μόνος. Και τα ξερόφυλλα του στρώνουνε χρυσά χαλιά στο έρμο μονοπάτι.

Του κάμπου τα στρουθιά και τα πετούμενα Που στις φωλιές κοπαδιαστά γυρίζουν, Άμα τον δούνε χαμηλώνουν πρόσχαρα, Χαμοτετοῦν και τον καλοσωρίζουν.

Άνάριο το σκοτάδι, μισοδιάφανο, Μόλις που τον σκεπάξει στην καπνιά του, και τα γυμνά κλαδιά σά χέρια ύψώνονται Και δέονται στο άυλο πέρασμά του,

Δέονται σιωπηλά... Κι' εκείνος έρχεται Και σκύβει στις ψυχές που τον προσμένουν Σιγά... πονετικά. Κι' άργά τα σήμαντρα Πονετικά κι' αυτά σιγοσημαίνουν. (Σκιές)

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

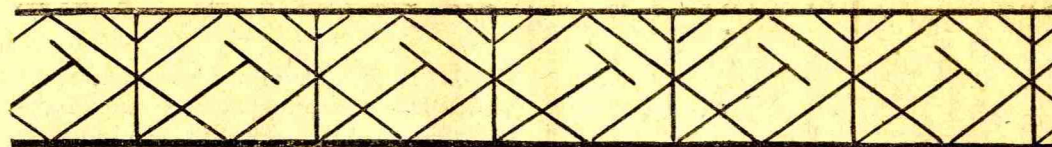
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Και στέκεσαι όρθό, ψηλό κυπαρίσσι ποιός πόθος, σιγή προσευχή σ' έχει στήσει;

Θολή προσευχή στη θλιμμένη την ώρα, χαμένη ή ψυχή στην άυλη την ώρα,

σαν άυλο ένα φῶς τρυγῶ σου πλάνο, σαν πόθος κρυφός στο σύννεφα επάνω.

(Βραδυνοί Θούλοι.) ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΚΥΒΕΡΝΗΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ!

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: «ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ» ΤΟΥ C. WAGNER

Άκούτε κάθε μέρα να μιλοῦν για την Κυβέρνηση και τους ανθρώπους της. Τίποτε δεν είναι σπουδαιότερο σε μιιά χώρα, απ' την Κυβέρνηση. Δεν προσκαλείται κανείς τόσο εύκολα να προσφέρῃ τις υπηρεσίες του σ' αυτήν. Άν σ'ας έλεγα λοιπόν ότι κάθε παιδί πρέπει να έπιθυμῃ να γίνῃ ένας άνθρωπος της κυβερνήσεως θα χαμογελούσατε ίσως και έν τούτοις θαχα πει κάτι πολύ σοβαρό, γιατί υπάρχει, και πολύ πιο κοντά σας μάλιστα, μιιά άλλη κυβέρνηση τόσο απαραίτητη και τόσο ουσιώδης, όσον και ή εθνική. Αυτή ή τελευταία κυβέρνηση σ'ας άφορα και πρέπει να σ'ας άπασχολήση: είναι ή κυβέρνηση του εαυτού σας. Μάλιστα, παιδιά μου, καθένας πρέπει ν'άχη, αυτή τη φιλοδοξία: να γίνῃ άνθρωπος της κυβερνήσεως, να μάθῃ τη δύσκολη τέχνη να αυτοδιοικῆται, να αυτοκυβερνάται.

Εκείνοι, από σ'ας, που έχουν δεῖ πιλότους, ναυτικούς, ψαράδες, να διευθύνουν μιιά βάρκα επάνω στα κύματα, στη θάλασσα ή στον ποταμό, με καλό ή με άσχημο καιρό, την ήμέρα ή τη νύχτα, ξέρουν, πώς δεν είναι μικρή δουλειά να κρατᾶ κανείς το τιμόνι ενός πλοίου. Ένας καλός πιλότος, ήσυχος, προβλεπτικός, γνώστης των ύψάλων, των ρευμάτων, των φώτων των φάρων και των διευθύνσεων των ανέμων, είναι ένας άνθρωπος που —πολύ δίκαια— εκτιμάται πολύ. Ποτέ τα μεγάλα υπερωκέα νεια δεν μπαίνουν σ' ένα λιμάνι χωρίς τη βοήθεια ενός ειδικού πιλότου, που ξέρει τέλεια το μέρος. Άπ' αυτόν τον άνθρωπο από τη ματιά του, απ' την επικρύπνησή του, εξακτάται ή ζωή όλων των επιβατών και ή τύχη του φορτίου. Με μιιά «στραδοτιμονιά» μπορεί να προκαλέσῃ ένα ναυάγιο.

Έν τούτοις το να κυβερνᾶ κανείς ένα πλοιο δεν είναι τόσο δύσκολο όσο το να κυβερνᾶ τον εαυτό του· γι' αυτό δεν αρχίζει κανείς από κατ. Προτού φθάσῃ στο σημείο της ήθικης μορφώσεως, που του επιτρέπει να κυβερνᾶ τον εαυτό

του, πρέπει να περάσῃ απ' τον βαθμό όπου διευθύνεται από άλλους.

Αυτό το καταλαβαίνει κανείς εύκολα. Μερικά παραδείγματα θα το δείξουν.

Άρχίσατε με το να περπατάτε μόνοι; Όχι. Πρώτα σ'ας κρατοῦσαν στην άγκαλιά· κατόπιν σ'ας υποβάσταζαν, τέλος σ'ας κράτησαν απ' το χέρι και, άργότερα, όταν μπορέσατε να κρατηθῆτε σε ίσορροπία, σ'ας άφισαν να κάμετε τα πρώτα σας, χωρίς τη βοήθεια κανενός, βήματα.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με το ντύσιμο. Ό μπεμπές φασιώνεται από έναν μεγάλο τον ντύνουν χωρίς να ανακατευθῇ αυτός καθόλου σ' αυτή τη δουλειά· λίγο-λίγο, όσο προχωρεῖ στην ήλικία, το παιδί συνειθίζει απ' τους γονεῖς του, να παίρνῃ μέρος στο ντύσιμό του. Του άφίνουν τη φροντίδα να βάζῃ, μόνο του, τα πιο εύκολα ρούχα. Μιιά μέρα καταφέρει να πλυθῇ θαυμάσια, να σκουπισθῇ και να ντυθῇ και αυτή ή μέρα είναι σπουδαία, σημειώνει μιιά σοβαρή πρόδο: Είναι ή πρώτη ένηλικίωσις, που θα την όνομάσωμε, αν θέλετε, ένηλικίωσις του... κοντού πανταλονιού.

Είναι πολύ τιμητικό να χειραφετηται κανείς έτσι, λίγο-λίγο, και να παίρνῃ επάνω του βάρη, που ήσαν επάνω στους γονεῖς του. Να υπηρετῆται μόνος, να έπαρκῇ στον εαυτό του, να μην υπολογίζει πάντοτε σε βοήθεια, ούτε να ζῇ αλωνίως στο «φουστάνι» της μαμάς: Να ο σκοπός κάθε παιδιοῦ που έχει καρδιά και θέληση.

Άπό τα θέματα αυτά της ήθικης ζωής, ας περάσωμε στον σχηματισμό του χαρακτήρος και στην αυτοκυριαρχία.

Στην αρχή πρέπει να άφίσωμε να μ'ας οδηγούν, να πηγαίνουμε όπου μ'ας στέλνουν, να κάνωμε ό,τι μ'ας διατάζουν. Είναι ή καλή ευπειθεια. Φωνάζω το παιδί μου, έρχεται το στέλνω, πηγαίνει. Όλοι οι γονεῖς πρέπει να

μπορούν να το πουν αυτό για τα παιδιά των.

Υπάρχουν παιδιά κακοανατεθραμμένα, που φεύγουν όταν τα φωνάζουν, σύμφωνα με ένα παλιό γνωμικό. Δηλαδή κάνουν πάντοτε το αντίθετο από ό,τι τους συμβουλεύουν ή διατάζουν.

Η διαγωγή τους δεν είναι σωστή. Η αρχή στην επιτυχία της αυτοκυβερνήσεως είναι να υπακούωμε, να προσέχωμε σ' εκείνο, που μας ζητούν, να δειχθούμε πιστοί στην εκτέλεση, λεπτολόγοι στον σεβασμό και την υπακοή.

— Πώς; Θα μου πείτε αυτό είναι μια πρωτότυπη αρχή. Να αφήνουν κανείς να τον κυβερνούν άλλοι και να αυτοκυβερνάται, δεν είναι το ίδιο, είναι δύο πράγματα αντίθετα. Πώς το ένα μπορεί να οδηγήσει στο άλλο;

Εν τούτοις! Για να κυβερνηθώ κανείς, πρέπει να είναι βέβαιος για την κατεύθυνσή του, να ξέρη που συμφέρει να πάη, να είναι πληροφορημένος. Έπειδή όμως στην αρχή της ζωής μας είμαστε άμαθεις και χωρίς πείρα, οι μεγάλοι μας πληροφορούν και μας φωτίζουν. Άρα, μόνο με την ευπείθεια μαθαίνει κανείς τί είναι χρήσιμο, φρόνιμο, σωστό να κάμη.

Μή θέλοντας ν' ακούση τις συμβουλές τους θα διακινδυνεύη χίλιες φορές να πλανηθώ και να κάμη τα χειρότερα σφάλματα. Ύστερα, για να αυτοκυβερνηθώ κανείς πρέπει να χη σταθερή θέληση και κυριαρχία των παθών, των συγκινήσεων, των πλανών του.

Όταν είμαστε νέοι, οι συγκινήσεις είναι πολύ ζωηρές και η σταθερότης πολύ επισφαλής. Όταν θυμώσουμε, ή όταν φοδηθούμε, χάνομε τα μυαλά μας. Όταν ένα φαγητό μας άρεση, διακινδυνεύομε να φάμε πάρα πολύ. Καλό είναι ναρχεται κάποιος σε δοήθειά μας, για να μας δοηθήση να κυριαρχήσωμε αυτά τα ταραχοποιά πάθη, να σταματήσωμε τους θυμούς, να λιγοστέψωμε τις ζωηρότητες, να καθυσαχάσωμε τους φόβους. Άλλοιως θα μοιάζωμε με μικρά παιδιά, που μερικοί άπερίσκεπτοι τ' άφησαν να οδηγούν ένα ζευγάρι όρμητικά άλογα. Τα άλογα άφηλιάζουν, ξεφεύγουν και πρέπει να φοδάται κανείς για όλα.

Βλέπετε, λοιπόν, για ποιους λόγους, αν θέλη κανείς να φθάση στο σημείο ν' αυτοκυβερνάται, πρέπει ν' αρχίση να άσκηται, με την οδηγία ενός άλλου, και να νικήση τον έαυτό του με τη δοήθεια ανθρώπων πιό λογικών από μμας.

Άλλά, αν αυτή ή μαθητεία θέλωμε να έχη κάποιον άποτέλεσμα, πρέπει να πραγματοποιηθουν πρόοδοι. Έάν συνηθίσετε να σάς βοηθουν, να σάς οδηγούν, αν δεν προσπαθήσετε, όπως για το περπάτημα και το ντύσιμο, να υπολογίζετε

λίγο-λίγο στον έαυτό σας, φυτοζωείτε σε μια αιώνια άνηλικότητα πρέπει λοιπόν, να μη άποκομηθήτε σε μια ευπείθεια που ενδιαφέρεται μόνο για το γράμμα, αλλά να ζητάτε το γενικό πνεύμα, που υπαγορεύει την συγκεκριμένη παραγγελία. Ένα παιδί με όρεξη δεν ίκανοποιείται με το να πηγαίνη μόνο όταν το σπρώχνουν, με το ναρχεται μόνο όταν το φωνάζουν προχωρεί και από δική του πρωτοβουλία, άφου ξέρει ότι το έχουν δάλει στον καλό δρόμο. Προσπαθεί, φάχνει, έπιμελείται. Άν συναντήση καμιά δυσκολία, που έλπίζει να την υπερπηδήση μόνο, δεν κάθεται άκίνητο, περιμένοντας να έλθουν να το δγάλουν από κει, αλλά προσπαθεί μόνο του, δείχνει πρωτοβουλία.

Με μια λέξη, ένα παιδί, που έπωφελείται πραγματικά άπ' τις συμβουλές και τις οδηγίες, που του δίνουν, καταλήγει στο να επαναλαμβάνη, μόνο του, τις συμβουλές, που συνήθιζε να δέχεται από άλλους και φθάνει, μάλιστα, στο σημείο να χαράξη ο ίδιος, για τον έαυτό του, τον δρόμο του. Αυτό ονομάζεται ανεξαρτησία. Η ανεξαρτησία δεν συνίσταται στο να κάμη κανείς ό,τι του κατέδη στο κεφάλι, να δρώ σύμφωνα με τα καπρίτσια του αυτό είναι άταξία και άσυναρτησία. Η πραγματική ανεξαρτησία συνίσταται στο να έχη άποκτήσει μια έλευθερία βουλήσεως, τέτοια, που να μπορη να κρατηθώ πάνω άπ' τις όρέξεις και τα πάθη του. Υπάρχουν μερικοί, που λέγουν: «Είμαι έλευθερος» και, άμέσως κατόπιν, γίνονται δούλοι του θυμού των, της άκρατείας των, άκολουθουν μιάν άτακτη ζωή. Έλευθεροι, αυτοί οι άνθρωποι; — Άλλά είναι δούλοι, άνίκανοι να κυριαρχήσουν τα πάθη των.

Καταλαβαίνει κανείς πολύ εύκολα, αν ένα πρόσωπο αυτοδιοικηται. Το δάδιμά του, στον δρόμο της ζωής, είναι κανονικό, μετρημένο, ήσυχο και βέβαιο. Μοιάζει με το δάδισμα ενός καλού καβαλλάρη, που κρατεί καλά το ζώο του και το οδηγεί, όπου θέλει αυτός. Οι άνθρωποι που δεν αυτοκυβερνώνται, μοιάζουν με τους καβαλλάρηδες, που πηγαίνουν... όπου θέλει το άλογο! Καμιά φορά πηγαίνουν πολύ γρήγορα, κάνουν ώμορφες άσκήσεις, κι αυτές όμως δεν όφειλονται στον καβαλλάρη, αλλά στο άλογο. Ο καβαλλάρης δεν είναι ο κύριος. Τίποτε πιό παράξενο και πιό επικίνδυνο συγχρόνως.

Ένα καβαλλάρης, που δεν είναι πιό κύριος του άλόγου του, είναι δημόσιος κίνδυνος: Έδω, από μια πάροδο, το άλογό του καταστρέφει

την προθήκη ενός μαγαζιού: εκεί, καπάζει με το κεφάλι κατεδραμένο, έναντιον ενός όμιλου μαθητών που βγαίνουν άπ' το σχολείο. Ένας άνθρωπος όμως, που δεν ξέρει να αυτοκυβερνηθώ, είναι μεγαλύτερος κίνδυνος από έναν καβαλλάρη που δεν ξέρει να ίππεύη, ή έναν κυνηγό αδέξιο, που σκοπεύει όπου τύχη.

Έχετε αυτή την καλή ύπερηφάνεια να θέλετε να γίνετε κύριοι του έαυτού σας; Άσκηθήτε στη μετριοπάθεια για όλα τα πράγματα. Χαλιναγωγήτε τις όρέξεις και τα πάθη σας. Φροντίστε να μην είναι τύρανοι, που σάς οδηγούν όπου θέλουν. Άποφεύγετε τις έξεις, που γίνονται δεσμά. Ένας άνθρωπος πρέπει να είναι έλευθερος από άπαιτητικές συνήθειες, από κάθε περιττή ανάγκη, και να μη γίνεται δούλος, ούτε του φαγητού, ούτε του πιστού, ούτε

των άποτόμων αισθημάτων. Όλα αυτά είναι τυφλές δυνάμεις, που μας υποβιβάζουν σε σκλάβους. Άλλοίμονο! ό αριθμός των δούλων είναι μεγάλος, και είναι πολύ μικρός ό αριθμός των ανθρώπων χαρακτήρος, που κυριαρχούν του φόβου, του μίσους, της ευχαριστήσεως και όλων των ταπεινών όρμών. Προσπαθήστε και σείς, λοιπόν, να γίνετε τέτοιοι. Να είσθε, πρώτα-πρώτα, ευπειθείς σε κάθε συμβουλή, προσεκτικοί, πρόθυμοι να την εξετάσετε. Και, κατόπιν, άσκηθήτε στην έσωτερική πειθαρχία, στην πειθαρχία των έλευθέρων ανθρώπων που έχουν τους νόμους των στη συνείδηση και στη θέλησή των. Έχετε για ιδεώδες της νεότητός σας να γίνετε άνθρωποι με δυνατή θέληση, άληθινά γενναίοι.

JEAN GUIRAUD

ΟΤΑΝ Η ΠΙΣΤΙΣ ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΑΙ

Οι περισσότεροι των άναγνώστων της «Ν. Ψυχής» δεν θα έχουν ιδέα της μεγάλης πνευματικής κινήσεως, που παρουσιάζεται στη μορφωμένη μεταπολεμική άνθρωπότητα, και που οδηγεί εις το να έρευνηθουν σοβαρώτερα, αντικειμενικώτερα και χωρίς της επιπόλαιης προκαταλήψεως των ήμισυμαθών, που γελούν για ό,τι δεν μπορούν να καταλάβουν, τα ζητήματα που σχετίζονται με το πρόβλημα της πίστεως. Σχετικό με αυτή την κίνηση είναι ένα βιβλιαράκι, που τελευταία εξέδωσε ό Παρισινός Οίκος «Aux editions de France», με τον τίτλο «γιατί είμαι καθολικός», στη σειρά άρκετών βιβλίων, όπου έκπρόσωποι διάφορων κοσμοθεωριών δικαιολογούν το «Πιστεύω» των. Το βιβλιαράκι αυτό είνε γραμμένο από τον κ. Jean Guiraud, ό όποιος παρητήθη τη θέσεώς του ως καθηγητού της ιστορίας εις ένα Γαλλικόν Πανεπιστήμιον, δια να βοηθήση εις την διάδοσιν των άρχών του, ως άρχισυντάκτης της καθημερινής καθολικής έφημερίδος «ό Σταυρός» (La Croix). Μερικά άποσπάσματα από το βιβλίο αυτό, θα ένδιέφεραν, πιστεύομε, τους άναγνώστας μας.

Η πίστις μου—που ήταν, κατά τα παιδικά χρόνια, στο μεγαλύτερο μέρος της ευαισθησία και φαντασία—αναγκάστηκε, λίγο λίγο, να βασισθώ περισσότερο, όσο περνούσε άπ' τη φωτιά της δοκιμασίας. Η αντίδρασις την έκαμε πιό συνειδητή, με την άναζήτηση των βάσεων της πίστεως.

Η δοκιμασία ήλθε, στην αρχή, άπ' τους φίλους. Οι περισσότεροι έστηρίζοντο στις μεγάλες διάνοιες και ήδη από την ηλικία των δέκα-τριών χρόνων, έδήλωναν ότι ήταν άηπλαγμένοι από κάθε θρησκευτική έπιρροή. Η διανοητική τους κρίσις ειχε γίνει σχεδόν μηδαμινή, και οι δυστυχισμένοι αυτοί μαθηταί, που έκοπίαζαν τόσο, για να μεταφράσουν τον Αϊσωπο και τον Λουκιανό, δεν είχαν περάσει άπ' την «Νύκτα» του Ζουφρούα. Η άπιστία

των ήταν άποτέλεσμα των συνειθισμένων προκαταλήψεων της έποχής και, άκόμη περισσότερο, της κρίσεως της έφηβικής ηλικίας, που έγέμιζε την φαντασία των με νοσηρά όνειρα κι έκανε άκόμη πιό άτακτη τη διαγωγή των. Η πείρα μου ως έσωτερικού μαθητού λυκείου επί ένδεκα χρόνια και ή τετραετής μου φοίτησις στο διδασκαλείο μου έδειξαν ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, ό νέος πάει να είναι χριστιανός, περισσότερο από λόγους ήθικους, παρά από λόγους διανοητικούς. Δεν έχει πιό την καρδιά καθαρή και γι' αυτό άποφεύγει τον Θεό και άρνεϊται να ύποταχθώ εις κάτι άπαιτήσεις της εκκλησίας, όπως ή έξομολόγησις και ή μετάληψις. Πολεμά με τέτοια μανία τον Θεό και όλους όσοι έχουν άφιερώσει την ζωή των στην ύπηρεσία Του, έπειδή μαζί με την άσέβεια αυ-

ξάνει και ή τύφλις και βασανίζει την ψυχή την έρημη από πίστη. Η πλειονότης των συμμαθητών μου φανέρωνε την μανία αυτή στις θρησκευτικές συζητήσεις μας, που με έδωζαν πολλές φορές σε καυχή μαζί τους και που δεν έκαναν τίποτε άλλο παρά ν' αυξήσουν την πίστη μου, γιατί έβλεπα καλά την αιλία της άσεβείας των και άποτελοσαν για μένα μια άπολογητική, δια της εις άποπον άπαγωγής.

Για να μη τους άκολουθήσω στην ήθική τους πτώση, ένωνόμουν περισσότερο παρά ποτέ με τον Θεό και έπιζητούσα συχνά την άκόλουθη είδαιμονία της επί του θρους όμιλίας: «Μακάριοι οι καθαροί τη καρδιά, ότι αυτοί τον Θεόν όψονται».

Όταν, με μια όπισθοδρόμηση σαράντα χρόνων, σκέπτομαι αυτούς τους έφήβους, που ήταν συμμαθητά και φίλοι μου, και βλέπω την καμπύλη της ζωής των, μετρώ τις τεράστιες ζημιές που κάνει στην νεολαία ή άπιστία, καρπός της κακής διαγωγής.

Γιατί, ό έξυπνος, ό λαμπρός αυτός μαθητής, που οι έπιτυχίες του στις εξετάσεις τον προώριζαν για κάτι ύψηλό και που θα είχε ένα λαμπρό επαγγελματικό μέλλον, πήγε, ένα βράδυ του Μαΐου, άφου πέρασε όλη την ήμέρα μαζί μου, να ξαπλωθή σ' ένα ξενοδοχείο του Quartier Latin, για να πιη βιοτριόλι και να πεθάνη; Δεν όφειλεται αυτό, στο γεγονός ότι τη στιγμή που έβραζαν τα πάθη, ήταν άποξενωμένος από το μόνο μέσον, που θα μπορούσε να τα συγκρατήσει στην ψυχή του, την πίστη; Και, αυτού του άλλου γιατί έμεινε άγονος και στείρος ό γάμος του, αν όχι από τον λόγο ότι ένα βράδυ, που δεν τον συγκρατούσε πια ή πίστις που του είχαν δώσει οι γονείς του, άκολούθησε μια γυναίκα, που του κατέστρεψε το σώμα, όπως του είχε ήδη καταστρέψει και την ψυχή;

Δεν θ' άρνηθώ, έν τούτοις, τις καθαρά πνευματικές κρίσεις. Στο λύκειο, και στο διδασκαλείο, είχα και φίλους, που έχασαν την πίστι, επειδή μια μέρα προσέκρουσαν σ' ένα άπ' τα δόγματά της, επειδή δεν μπόρεσαν να συνδυάσουν το δόγμα της Έκκλησίας με τις διδασκαλίες της φιλοσοφίας, των έπιστημών ή της ιστορίας.

Σε μίαν ώρισμένη στιγμή της πνευματικής άναπτύξεώς των, έφαντάσθηκαν ότι ή Έκκλησία με όπερφυσικές διδασκαλίες είχε κρατήσει το μυαλό τους κάτω από μια άποπνικη κηδεμονία κι' ότι ήταν καιρός να άποτινάξουν αυτά τα ιερά δεσμά, για να προχωρήσουν ελεύ-

θερα στην άλήθεια με την θέρμη της έλευθερίας αυτής, που την ξανακέρδιζαν έτσι.

Πόσες συζητήσεις δεν είχα με τους νεοφύτους αυτούς της έλευθέρας σκέψης! Δεν έκαναν τίποτε άλλο παρά να με στηρίζουν περισσότερο στην πίστη αναγκάζοντάς με να την δικαιολογήσω με την μελέτη της θρησκείας, επειδή καταλάβαινα ότι από άγνοια μάλλον άμάρταιναν τα δυνατά αυτά μυαλά. Ήταν άδαιεις σ' ότι άφορούσε την θρησκεία, αν και οι μετέτες τους τους έρριχναν με μια πραγματική μέθη στην «θύραθεν» μόρφωση. Κι' επειδή άκριθώς αισθανόμουν να τους άαρύνη αυτή ή άνισοροπία, παρακολουθούσα στην Notre Dame τις διαλέξεις του Π. Μονσαμπρέ, κι' άφωνα να εισδύσουν άφθονα μέσα μου οι στερεές θεωρίες του Bossuet, στις όμιλίες του, στις φιλοσοφικές του πραγματείες και στις παρατηρήσεις του επί των μυστηρίων.

Η δοκιμασία προήλθε, επίσης, άπ' τους δασκάλους. Μεταξύ όλων αυτών που είχα στα δύο σχολεία, όπου έσπούδασα, και στο διδασκαλείο, και των όποιων έχω κρατήσει μια άνάμνηση σεβασμού και εύγνωμοσύνης, οι περισσότεροι ήταν άπιστοι. Μερικοί κρατούσαν τις ιδέες των για τον έαυτό των, άλλοι έκαναν και προσηλυτισμό. Ένας άπ' αυτούς, ήταν καθηγητής μου στη δεύτερα τάξη, λαμπρό μυαλό, διακεκριμένος φιλόλογος, φίλος των παραδοξότητων και λίγο σοφιστής, πίστευε πως ή θρησκευτική πίστις παρέλυε το πνεύμα, που έπρεπε ν' άπαλλαγή άπ' αυτή για να φθάση την τελεία του άνάπτυξη. Άπό ειλικρινές ένδιαφέρον για μένα, προσπαθούσε να δυναμώσει την πνευματική μου ζωή, άδειάζοντάς την από κάθε όπερφυσικό περιεχόμενο. Το ίδιο έκανε και για τους άλλους, συζητώντας μαζί μας, στην τάξη, για θέματα τελείως διαφορετικά, άνοίγοντας μπροστά μας τις πιδ άντίθετες άπόψεις, κάποτε μάλιστα και τις πιδ άταίριαχτες για τα παιδικά μας μυαλά: οι κουδέντες που ήταν έξυπνες και πνευματώδεις, μας άφινε άπόλυτη έλευθερία συζητήσεως, ώστε προτιμούσαμε, φυσικά, την άσκηση αυτή, άπ' την εξήγηση ένός έλληνικού ή λατινικού θέματος. Οι συμμαθητά μου μου είχάν δώσει την έντολή να τις προκαλώ, πράγμα εύκολο, γιατί έμπαινα στο παιγνίδι του νεαρού μας δασκάλου.

Στο Λύκειο του «Λουδοβίκου του Μεγάλου» άκουσα μαθήματα επάνω στην κριτική φιλοσοφία, από ένα καθηγητή μεγάλης πνευματικής άξιας και, μπορεί να προσθέσω, και μεγάλης ήθικης. Στο Νανού ήταν κι' ό δάσκαλος του

Barrès, ό όποιος, στο μυθιστόρημά του για την «Έθνική ενεργητικότητα», τον όνομάζει Bouteiller. Λεγόταν Burdeau. Ήταν φανερός έχθρός της πίστεως. Ζητούσε όπλα έναντίον της, στον Κόντ και στους κριτικιστάς όπως ό Ρενουδιέ, στον Κόντ στον Στούαρτ Μίλλ και στον Έρμπερτ Σπένσερ, άκόμη και στον Σοπενάουερ, που ήταν ό άξων της άθρησκης συγκεντρώσεως. Γιατί ό Burdeau, ό μεταφραστής του ίδρυτοό του πεσιμισμού, ήταν ό ίδιος ένας όπτιμιστής.

Άπό ένδιαφέρον για μένα, μου έδειχνε οίκο, γιατί ήμουν άκόμη στα «δεσμά της πίστεως», και προσάθησε με διάφορους τρόπους να μ' έλευθερώσει άπ' αυτή. Προσάθησε να με βάλη στη Σχολή του Ρενάν, έλπίζοντας πως ό έπιτήδειος αυτός καταστροφεύς θα κατάφερνε να διαλύση την θρησκευτικότητα μου.

Στά δηλητήρια που μου έτεινε τό, ειλικρινά εύεργετικό, χέρι του, άντέτασσα, περισσότερο

παρα ποτέ, τα έργα των φιλοσόφων και έπιστημόνων που ήσαν πιστοί στον χριστιανισμό, ζωντανεύοντάς τα με τις πάντοτε ζωντανές όμορφίες που ή Έκκλησία μου είχε δώσει στη ζωή μου. Πιστός στις κριτικές μεθόδους που ό Burdeau μ' έδίδασκε, έκανα για τον έαυτό μου — και στο μέτρο, τό προφανώς περιωρισμένο, των τότε γνώσεών μου — την κριτική της «Ζωής του Ίησοό», εξελέγχοντας όλες τις διηγήσεις του Ρενάν, και εξακριβώνοντας τον τρόπο, με τον όποιο μεταχειριζόταν τα κείμενα. Άρχισα τότε να σκέπτομαι πως ένας χριστιανός δεν πρέπει να άρκηται στην άμυνα, αλλά πρέπει επίσης να μεταφέρει την έπίθεση στο έχθρικό στρατόπεδο και να ζητήσει, με τη σειρά του, από τους άντιπάλους του, τις δικαιολογίες των σκέψεών των, του συστήματός των, της πολιτικής των. Η φτώχεια τους θα μ' έσάμνη να ιδούμε καλύτερα τον πλοστο μας.

Στό επόμενο: ή πρώτη έπαφή με την έπιτότμην.

ΜΠΑΛΑΝΤΑ, ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ Σ' ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗ ΡΩΣΣΙΑ

ΦΩΝΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ

Με: τη ζωή γλυκό κανένα;
Θάνατος; άλλος, άδερφοί μας,
Γι' αυτό μην κλαίτε την χαή μας.
Κι' αν πόνο: την καρδιά φλογίζει,
Με: την ψυχή τραγοόδι άρχίζει.

Τ' ώρατο, τ' ώρατο μυστικό μας
Θά μείνη ελόόθθα δικό μας
Με: της καρδιάς τό φυλλοκάρδι
Κι' ούτε προόδο: θε να πάρη
Τ' άτίμητο μαργαριτάρι

Μά, ώ: τόσο, δεν σ' προσκυνούμε,
Θσοί νεκροί, και δε θά πούμε
Σε σ' τον πόθο της καρδιάς μας:
Τόν Ούρανό πόσο ποθοόμ,
Που ό, τι γλυκύτερο θα βρούμε.

Της Πίστης μας, σε σ' να δώση
Κι' έτσι τό φώ: μας να θμπώση,
Και κάθε σύμβολο κρυφό μας
Τό χέρι σας δε θα μολύνη
Τροφή στο: χοίρους δε θα γίνη...

Με πίσση άνάφτε τα κορμιά μας,
Στάχτη ά: γενοών τα σώματά μας
— Έμπρός! ό πόνο: δε μ' άπνίγει —
Λαμπάδα ή άλήθεια μας θα ζώση
Την Οικουμένη, θα φουντώση!

Φίλε, άδερφέ, γλυκειά μητέρα,
Σε λίγο τώρα μη μ' κλαίτε
Μόν' κρύψτε τ' άγιο μυστικό μας,
Σκύψτε με πίστη στο πλευρό μας
Και προσκυνήστε τον άμνό μας.

Κι' αν είν' λιοντάρια που διψάνε
Κι' όπως έσει: μ' αίμα ζητάνε
Τη μάση διψα τους να σόδσουν,
Φέρτε σε μ' κι' ά: έσποστάσουν
Και μ' άφθονο αίμα ά χοράσουν,

Κλέψτε, ληστές και λωποδύτες
Δεν είμαστε, ούτε φωμοζήτες.
— Άδερφια, άκούστε του: Άλήτες! —
Τό κρίμα που σκληρά του: διώχνει
Και με: στο θάνατο του: σπρώχνει

Γιατί δεν κλαίτε τη ζωή μας
Και δεν πονοόμ το κορμί μας;
Μήτε δειλά θάρθη τό δάκρυ
Στ' άδύναμα τά βλέφαρά μας,
Για να σκοτώση τη χαρά μας

Δεν είν' π' άρνήθηκαν να ζήσουν
Είνα: π' άρνήθηκαν να κλείσουν
— Ω να μπορούσατε να δήτε —
Τό ψέμμα μέσα στην καρδιά του:
Τόν πόνο με: τα σωθικά του:

Κ' είναι π' άρνήθηκαν ν' άφίσουν
— όσο κι' αν δάκρυα θα κυλήσουν —
Μήρως ή Νύχτα να τους κάμη.
Κι' έτσι, στο φώ: τώρα λουσιμένοι,
Την πιδ γλυκεία που του: προσμένει

Όρα, βαδίζουν, για να φθάσουν
Και τρέμουν μήπως δεν προφθάσουν
— Ω τό ίδιο φώ: να σ' άξυνούσε! —
Μεσα στον στίβο να βρεθούνε,
Θερά τό αίμα τους να πιούνε.

— Στο Αίμα νέε: ψυχές θ' άνθίσουν,
Καρδιές άγνές: θε να ροδίσουν —
Κι' έμα: παρθένες, νέε: και γέροι
Πρό: τό Μαρτύριο τώρα πάμε
Κι' όλους έσ' ά: προσκυλάμε

Άδερφια, ελάτε όλοι μαζί μας
Κι' άχ! να μπορούσε αυτή ή φωνή μας
— τον θάνατο έτσι όπως προσμένει —
Νά λυωνε, Άγάπη να σκορπίση,
Τόν δρόμο σας να περιχύση...

Κι' όλη ή ζωή, κι' όλη ή καρδιά σας
'Ο θυμός όλος κ' ή φωτιά σας
Άγάπη, Άγάπη να γινόταν,
Να δρόσιζε τα σωθικά σας
Να φωτίζε την καταχνιά σας.

Φίλε, άδερφέ, γλυκειά μητέρα,
Σε λίγο, τώρα, μη μ' κλαίτε,
Μόν' κρύψτε τ' άγιο μυστικό μας,
Σκύψτε με πίστη στο πλευρό μας
Και Προσκυνήστε τον Χριστό μας.

Γ. ΗΛ. ΦΤΥΡΑΞ

ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΑΚΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

ΑΠ' ΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ

Έχω όρση, κυριολεκτικώς, τὸ μελᾶ μου με τὸ φίλο μου, τὸ διευθυντὴ τῆς «Νεανικῆς Ψυχῆς». Ποῦ τοῦρθε ἡ ἰδέα νὰ με δᾶλλῃ νὰ τοῦ γράψω ταξειδιωτικὲς ἐντυπώσεις ἀπὸ τὰ Μετέωρα! Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω! Μήπως τὸ ξέρει κι' ὁ ἴδιος τοῦλάχιστο; Καὶ ὁμως πρέπει νὰ γράψω!

Δὲν συχαίνομαι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴς ταξειδιωτικῆς περιγραφῆς μερικῶν, ποὺ βλέπουν τὰ πράγματα, ὅπως αὐτοὶ τὰ θέλουν. Κι' ἐπειδὴ τώρα τελευταῖα τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς δημοσιογραφίας ἔχει πολλὴ πέραση ἴστων τὸπον μας, δὲν εἶμαι καὶ πολὺ βέβαιος γιὰ τὴν ἀμεροληψία τῶν γραφομένων μου. Ὅχι, γιὰτὶ πραγματι ἐγὼ θέλω νὰ μεροληπτῶ, ἀλλὰ — πρὸ πάντων — γιὰτὶ ζοῦμε σ' ἐποχὴ ἐπιδημιῶν καὶ δὲν ἔχω κάμει κανένα πείραμα ἀκόμη γιὰ νὰ μὴ φοβοῦμαι πὼς δὲν ἔχω πάθει ἀκόμη ἀνοσία. Κι' εἶναι νὰ μὴ φοβᾶται κανεὶς; Παρ' ὀλίγο νὰ διαπράξω ἕνα ἀνόητο καλαμποῦρι, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἔτσι ἀπὸ νοσηρὰν ἐπίδρασιν τοῦ ἀττικοῦ κλίματος, ποῦ, μὰ τὴν ἀλήθεια, εἶναι νὰ τὸ τρέμῃ κανεὶς τὸν τελευταῖο καιρὸ γιὰ τὴς γλυκανάλατες ἐμπνεύσεις ποὺ δίνει στοὺς λογίους μας καὶ πρὸ πάντων σὲ μερικοὺς ἐπιχειρηματίας... τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης.

Ἀλλὰ ἄς τ' ἀφῆσωμε τῶρ' αὐτὰ κι' ἄς ἐλθῶμε στὸ θέμα μας. Πρέπει, λέει, νὰ σᾶς πῶ τὴς ἐντυπώσεις μου ἀπὸ μιὰ ἐκδρομὴ μου ἰστὰ Μετέωρα, ἄλλο πρᾶγμα τῶρα ἀν σεις δὲν ἔχετε κέφι νὰ τὴς ἀκούσετε. Μπορεῖτε θαυμάσια νὰ κοιμηθῆτε... ἀλλὰ προσέξτε, γιὰτὶ ἴμπορεῖ ἴστων ὕπνο σας αὐτὸ νὰ σᾶς κυνηγήσουν ἴσαν ἐφιάλτες. Κι' ἐγὼ δὲν θὰ φταίω διόλου. Θὰ φταίῃ τὸ θέμα, ἔσεις, ὁ ὕπνος σας καὶ ἡ μαύρες σκιὲς τῶν Μετεώρων...

Πέρυσι, λοιπόν, εἶχα τὴν ἐμπνευση νὰ πάρω δυὸ καλοὺς φίλους καὶ νὰ τραβήξω μαζί τους πρὸς τὸ... ἄγνωστον. Διότι πραγματι ἄγνωστη ἦταν γιὰ μένα ἡ μυστηριώδης χώρα τῶν Μετεώρων, ποὺ ἀπὸ μικρὸς ἐμάθαινα στὸ δημοτικὸ σχολεῖδ — θυμοῦμαι κάτι περιγραφῆς καὶ κάτι

φωτογραφίαις ἐνδὲς ἀναγνωστικοῦ μου βιβλίου — γιὰ τὸν ἠρωϊσμὸ ποὺ χρειάζεται ν' ἀνεβῆ κανένας ἐκεῖ ἐπάνω, γιὰ τὸ ὑπέροχο θέαμα ποὺ βλέπει κανεὶς ἀπὸ ἔκει, γιὰ τὰ παράξενα σχήματα τῶν βράχων, γιὰ τὴ μυστικοπαθῆ ζωὴ τῶν εὐσεβῶν καλογέρων, γιὰ κάτι καλὰθια, κάτι δίχτυα, κάτι βίντσια, ποὺ ἔχρησιμεύαν ὡς μεταφορικὰ μέσα ἀκόμα τότε, πρὶν ὁ καλὸς πατήρ Ἰάκωβος κάμει τὸ νεωτερισμὸ νὰ λαξέψῃ τὴν πρώτη χτιστὴ σκάλα σ' ἕνα μοναστήρι καὶ νὰ τὸν μιμηθοῦν καὶ τᾶλλα σιγά-σιγά. Πρὶν ἀκόμα ξεκινήσωμε γιὰ τὴν ἐξερεύνησὴ μας, ἐκάμαμε χιλίους δυὸ ὑπολογισμοὺς, γιὰτὶ τὰ χρήματα ποὺ θὰ ξοδεύαμε ἦταν πολὺ περιορισμένα καὶ ἡ ἀξιώσεις μας ἦταν πολλές. Καταλήξαμε λοιπόν νὰ πάρωμε ἕνα ὄμορφο βαποράκι τῆς Ἀκτοπλοίας γιὰ νὰ πάμε ὡς τὸ Βόλο, ἀπ' ἐκεῖ νὰ πάμε, ἀπ' οὗ δοῦμε τὴν ὄμορφη πολιτεία τοῦ Παγασητικοῦ, με τὸ τραῖνο στὴν Καλαμπάκα, στὴ ρίζα τῶν Μετεώρων καὶ ἡ ἐπιστροφή μας νὰ γίνῃ κατ' εὐθεῖαν με τὸ τραῖνο στὴν Ἀθήνα, δταν θὰ βαρεθοῦμε τὴν ποίησι τῶν μοναστηριῶν. Ἐγὼ ἔτρεφα κι' ἕνα ἄλλον μυστικὸν πόθον νὰ ἰδῶ ἀληθινὴ μοναχικὴ ζωὴ, ν' ἀλλάξω κι' ἐγὼ κι' οἱ φίλοι μου κάθε κακὴ ἰδέα γιὰ τὸν καλογηρισμὸ καὶ νὰ πάρωμε κάτι ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῆς βυζαντινῆς παραδόσεως, ποὺ τὴν ἐπίστευα ζωντανὴ ἀπάνω στὴς ἀπομονωμένες κορυφῆς τῶν παράξενων βράχων. Ἐζήτησα κάποιον πνευματικὸν ἀναδαπτισμὸ κι' ἐνόμιζα πὼς αὐτὸς θὰ ἴμποροσε νὰ βοηθήσῃ καὶ τοὺς δυὸ μικροτέρους μου φίλους.

Τὸ ταξειδάκι μας μέτα στὸν Εὐβοϊκὸ δλη τὴ νύχτα, ὡς τὴν καρδιά τοῦ Παγασητικοῦ ποὺ φθάσαμε κατὰ τὴς δέκα τῆς ἄλλης μέρας ἦταν κάτι ἐξοχο. Πόσα πράγματα, ἀλήθεια, δὲν ἔχει νὰ θαυμάσῃ κανεὶς παρατηρώντας τὴν ἑλληνικὴ ἀκτὴ καὶ πόσα διασκεδαστικὰ πράγματα δὲν ἔχει νὰ συναντήσῃ σ' ἕνα ἔστω τόσο μικρὸ ταξειδάκι, δταν ἔχῃ τὴν ὄρεξῃ νὰ τὰ βλέπῃ με τὸ εὐθυμο μάτι τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ξέρει νὰ χαρῆ τὴ ζωὴ, χωρὶς νὰ προσέχῃ, ὅπως συνήθως συμ-

βαίνει με τοὺς ἰδιοτρόπους ἐκείνους «ἐλεγκλὺν», τὴς λεπτομέρειες μονάχα, ποὺ ἴμπορον νὰ τὸν δυσαρεστήσουν καὶ νὰ τὸν κάμουν νὰ χάσῃ κάθε χαρὰ ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ τὴν γνωριμία του ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμῳ! Ἀλησιμόνητο τὸ τραπέζι τὸ βράδου με τὸν καλόκαρδο καπετάνιο, τὸν πολυταξίδευτο Γαλαξειδιώτη, ποὺ εἶχε ἀπειρες ναυτικῆς ἱστορίαις νὰ διηγηθῆ με κίνδυνο νὰ ξεχάσῃ τὴν ὥρα τῆς βάρδειας του! Κι' ἕνα νούμερο πρώτης γραμμῆς — πολὺ φυσικὸ

μὲ ζωντανὴ βεκλάμα τοῦ Λαμπρόπουλου». «Θᾶναι πληρωμένος ἀπὸ καμμιὰ διάλυση» εἶπε ἕνας ἄλλος. «Ὅχι — ἐπρόσθεσε ὁ πολὺπειρος Γαλαξειδιώτης καπετάνιος. — Τὸ κακόμοιρο τὸ παιδὶ ἐφόρεσε πιτζάμες γιὰ πρώτη φορά...» Καὶ πρᾶγματι εἶχε δίκιο, ἦταν, ὀλοκαίνοργιες, πρωτόβαλτες. «Ἄν, καῦμένο παιδί, — ξαναεἶπε, — πόσες κατραπακιῆς πρέπει νὰ φᾶς ἀπ' τὴ ζωὴ γιὰ νὰ συνέλθῃς!»

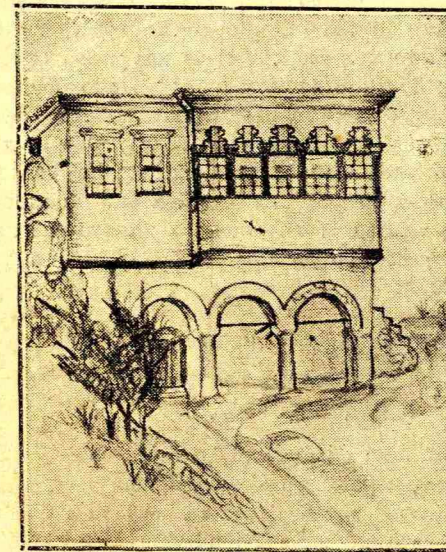
Τὸ πρῶτ, κατὰ τὴς δέκα, εἶμαστε στὸ Βόλο. Μπορούσαμε νὰ φύγωμε ἀμέσως γιὰ τὸν προορισμὸ μας, μὰ προτιμήσαμε νὰ ἰδοῦμε καλλιτέρα τὴν ὄμορφη αὐτὴ πόλη. Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυὸ συντρόφους μου εἶχε ἀνατραφῆ ἐκεῖ κι' ἦταν περίφημος ὀδηγὸς μας.

Ἐμείναμε μιὰ μέρα κι' εὐχαριστηθήκαμε πραγματικά. Ἐδρῆκαμε καὶ τὴν εὐκαιρία νὰ ταξειδέψωμε λίγο με τὸ ὀπισθοδρομικὸ τραϊνάκι, ποὺ τόσο μού τὸ ἐξετείαζαν ἄλλη μιὰ φορά ποὺ εἶχα περάσει ἀπ' τὸ Βόλο χωρὶς νὰ πάω τότε πάρα πέρα ἀπ' τὴν προκυμαία. Δρόμοι ὑπέροχοι, περιπατητὰ εὐθυμοὶ καὶ γελαστοί, μαγαζεῖα κατακάθαρα, ὀπάλληλοι περιποιητικώτατοι ἀλλὰ τὴ νύχτα... σκνίπα ἀνυπόφορη, ποὺ περνοῦσε καὶ μέσα ἀπ' τὴς κουνουπιέρες τοῦ ὀπωσδήποτε καλοῦ ξενοδοχείου μας με τὴν ἐπιδητικὴ του ἐξωτερικὴ μορφή.

Πρῶτ-πρῶτ τὰ μπαγάζια μας σ' ἕνα ἀμάξι καὶ γιὰ τὸ Σταθμὸ τοῦ... «Ἐξπρές» ποὺ ὀδηγεῖ στὴ Καλαμπάκα.

Με τὸν ὀδηγὸ στὸ χέρι μετράμε τὰ χιλιόμετρα καὶ τοὺς σταθμοὺς καὶ τὴς ὄρες, ποὺ μᾶς χωρίζουν ἀπ' τὸ τέρμα.

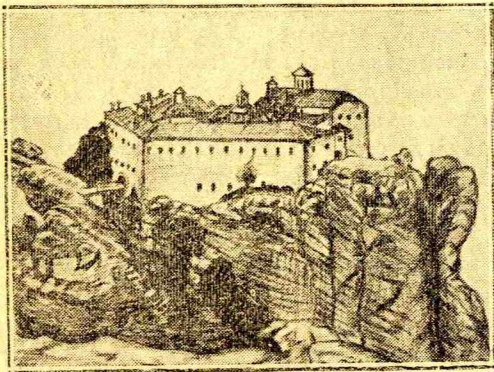
Κι' ὄσο προχωροῦμε πρὸς τὰ ἐμπρὸς, τόσο μακρύτερος μᾶς φαίνεται ὁ καιρὸς, ποὺ περνᾶ, ὡς ποὺ στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος φαίνονται ἀχνὰ ἀχνὰ οἱ περφημοὶ βράχοι τῶν Μετεώρων, ποὺ ὀλοένα καὶ μαύριζαν καὶ μεγάλωναν περισσότερο ὄσο πλησιάζαμε. Καὶ νᾶ, ἐφθάσαμε κατὰ τὸ μεσημέρι, μουτζουρωμένοι ἀπ' τοὺς καπνοὺς τοῦ... ἐξπρές, ξελιγωμένοι ἀπ' τὴν πείνα, ἀνυπόμονοι νὰ ἀπολαύσωμε τὴν ὄμορφη Θεσσαλικὴ... πόλη. Ἐέρω κι' ἐγὼ ποὺ μού ἴκόλλησε ἡ ἰδέα πὼς ἡ Καλαμπάκα θᾶταν κάποια πόλις με κάποιον ρυθμὸ καὶ με κάποιον ἰδιαιτέρο χρωμα! Ἴσως ἀπ' τὴ Γεωγραφία ποὺ ἐπὶ τόσα χρόνια ἀποστήθιζα, χωρὶς ποτὲ νὰ ἴμπορέσω νὰ τὴν χωνέψω. Ἴσως καὶ ἀπὸ τὴν ἑλληνικωτάτην μου καταγωγὴν ἀποδεικνυομένην ἀξωματικώτατα καὶ ἀπὸ τὸ ἀγεω-

Ἰπὸ τὰ Μοναστήρια τῶν Μετεώρων

στὴν ἀπλοτητά του καὶ πολὺ χαρακτηριστικὸ γιὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς νεολαίας, ποὺ ταξειδεύει συνήθως — ἕνας νεαρὸς με τὴς... τσίτινες πιτζάμες! Τὸν βρήκα στὸ μικρὸ καπνιστήρι τοῦ βαποριοῦ με τὴς πιτζάμες του ἀπὸ τὴν ὄρα, ποὺ μῆκα μέσα ἀπ' τὸν Πειραιᾶ δυὸ ὄρες πρὶν ξεκινήσει τὸ βικτόρι, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἦταν ἀκόμα πολὺ ψηλά. Τὸν πέρασα γιὰ ἄρρωστο, ποὺ τὸν πείραζε ἡ καμπίνα κι' ἀνέθηκε νὰ πάρῃ λίγο τὸν ἀέρα του γιὰ νὰ γυρίσῃ πάλι στὸ κρεβάτι. Τὸν παρακολούθησα καθισμένον σὲ βρεμδῶδη στάση ἐπὶ ὄρες ὀλόκληρες κι' ὑπέθετα πὼς ὁ ἀνθρώπος ὑποφέρει, μὰ ἦταν ὀλόκαλα κι' ἐπερίμενε τὴν ὄρα τοῦ δείπνου γιὰ ν' ἀρχίσῃ νὰ κἀνῃ βόλτες μέσα στὸ σαλόνι τοῦ τραπεζιοῦ καὶ ν' ἀνεδοκατεβαίνῃ φορῆς καὶ φορῆς ἀπὸ ἴμποροσά μας. «Βρὲ παιδιά — εἶπε ἕνας ἀνοικονόμητος ὀμοτράπεζος — γιὰ κυττάξτε

γράφω τῶν γνωστών μου... Ἐν πάσῃ περιπτώσει θυμᾶμαι ὅτι ἦτα μεγάλη ἡ ἐκπληξίς μου, ὅταν ἀνακάλυψα ὅτι ἡ «πλατεία» αἰφνης τῆς Καλαμπάκας ἦταν πολὺ πειδ ἀνώμαλη καί... πειδ ὄρεινὴ ἀπὸ τὴν συνάδελφόν της τοῦ Κακοσάλεσι, καὶ ὅτι οἱ τακτικώτεροι περιπατηταὶ τῶν δρόμων τῆς... «πέλεως» τῶν γεωγραφικῶν μου παραμυθιῶν, πολὺ πειδ ἀνώμαλων καὶ πειδ ἀκανόνιστων ἀπ' τοὺς δρόμους τοῦ Βουρδούλου, ἐνδὸς περιφρονημένου χωριοῦ τῆς Σαντορίνης, ἦσαν παρές ἀπὸ... χοίρους, ποὺ ἦσαν προθυμότατοι νὰ μοῦ κάμουν σὲ κάθε βῆμα συντροφιά. "Ὅλα κι' ἔλα ἔμωσ τὸ «ἐξπρές», ποὺ μᾶς ἔφερον ὡς ἐκεῖ ἦταν πολὺ πειδ καλλίτερο ἀπ' τὸ μοναδικὸ σιδηρόδρομο, ποὺ κάνει τὴ συγκοινωνία Κωσταντζα—Βουκουρέ-

Ἀπάνω στους Βράχους..

στι, τοῦ ὁποῖου θυμᾶμαι τὸν εἰσπράκτορα μὲ μιὰ μεγάλη λαδιὰ στὴν πλάτη κι' ὅταν ἀνεβαίναμε κι' ὅταν ἐπιστρέφαμε ἀπ' τὴ βουμανικὴ πρωτεύουσα μετὰ μιὰν ὀλόκληρη ἑβδομάδα. Ἡ τρίτη θέσις τοῦ ἐπαρχιακοῦ αὐτοῦ «ἐξπρές» μας—αὐτὴ τὴν πολυτέλεια μᾶς ἐπέτρεπε τὸ κάτισχον βαλάντιον—ἦταν πολὺ καλλίτερη ἀπ' τὴ δευτέρα τοῦ σιδηροδρόμου, ποὺ ὁδηγεῖ στὸ «μικρὸ Παρίσι τῶν Βαλκανίων», ὅπως λέγεται τὸ Βουκουρέστι.

Εἶναι νὰ μὴ παρηγοριέται κανεὶς γιὰ τὰ κάρβουνα καὶ τὴν μουτζούρα ποὺ εἶχαμε; Ἐχει ἀκόμα καὶ χειρότερα!

Μὰ ἡ θεὰ τῶν παρξένων βράχων ἀπεζημίωσέ ρκετά. Καὶ τὸνειρο τῆς ἀναβάσεώς των, ποὺ αὐριο θὰ ἐγίνετο πραγματικότης, ἦταν ὁ καλλίτερος σύντροφός μας—ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ποντικάκια ποὺ ἐχόρευαν γύρω μας καντρίλλιες—

στὸν ἀνήσυχο ὕπνο μας ἀπάνω στὸ σανίδωμα ἐνδὸς ἡμιερειπωμένου σπιτιοῦ, ποὺ, γιὰ μένα τοῦλάχιστον, τῶκαμαν στοιχειωμένο οἱ διηγῆσεις τῆς γαγιαῆς, ποὺ μᾶς ἐφιλοξένησε γιὰ νὰ μᾶς πῆ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἔλα τὰ βίβανα τῆς πολυκύμαντης ζωῆς της. Πόσο τὴν ἀγάπησα αὐτὴ τὴ γρηοῦλα, μὲ τὴν παιδιὰτικὴ ψυχὴ καὶ πόσο ἐθαύμασα τὴν ἀπλότητά της. Πόσες φορές, ὅταν τὴν ἄκουα νὰ μοῦ διηγῆται σὲ διάλεκτο, ποὺ μόλις ἔμπορουσα νὰ διακρίνω τί ἤθελε νὰ πῆ, ἔλεγα ἀπὸ μέσα μου τὸ «Sancta Simplicitas»! Πόσο θάθελα νὰ ξαναυρεθῶ γιὰ λίγο στὸ ἀπλοϊκὸ ἐκεῖνο περιβάλλον. Ἡ ἀγάπη ἦταν διαχυμένη στοὺς ἔρημους τοίχους, ἀγάπη σφυρηλατημένη ἀπ' τὸν πόνο καὶ πλουτισμένη ἀπ' τίς δοκιμασίες τῆς ζωῆς! Πόσο ὠμορφο νὰ νοιώθω κανεὶς τὴ θέρμη μιᾶς τέτοιας ἀγάπης! Περίμενα νὰ νοιώσω καὶ τὴ θέρμη τῆς πίστεως ἀπάνω στοὺς ἀπόκρημνους βράχους μὲ τὰ ὠμορφα μοναστήρια. Ἐκίνα ἔμωσ ὑπομονὴ ὡς ποὺ νὰ ξημερώσῃ. ὅπως θὰ κάμετε καὶ σεὶς ὑπομονὴ ὡς ποὺ νὰ βγῆ τὸ ἄλλο φύλλο τῆς «Ν. Ψυχῆς».

Ω.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

Χαῖ, χαῖ... καὶ σαλάγας τὰ λαγάρια του ὁ γιῶμορφος βοσκὸς μεσ' στὸ λειβάδι χαῖ, χαῖ... μὲ τὴν ἀγκλίτσα τὰ προβόδαγε κάθε πουρνὸ καὶ κάθε βράδου-βράδου.

Χαῖ, χαῖ... τὰ λάγια μὲ τ' ἀσημοκούδουνα. Μὰ ἔχτες, ἔχτες τί θρήνος μεσ' στὰ δάσα: Ἐνας παλαῶς μπροστὰ καὶ πίσω ἐφέρνηνε μιὰ φτωχικὴ κι' ἀσπροντυμένη κάσα.

Κι' ἀργὰ, δίχως ψαλμοῦς, τὸν ἀνεβάσανε στὸ ἐρημοκλήσι, ἀπὰ στὰ κορφοβούνια κι' ἔρμα ἐβελάξαν θλιβερὰ τὰ πρόβατα καὶ θλιβερὰ ἀντιλάαν τὰ κουδούνια.

«Ρόδα στὸν ἀφρὸ»

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ERNEST HELLO

Η ΕΡΕΥΝΑ

Ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἀσιάτες μονάρχες μπροστὰ στὴ λαμπρότητά του ἔλες οἱ ἱστορίες τῆς ἀνατολῆς ἔμοιαζαν χωριάτικες. Μὴ ἔγυρεύετε ἐδῶ στὴ Δύση νὰ πάρετε μιὰ ἰδέα γι' αὐτὴν. Οἱ λαμπρότητες σας εἶναι καπνὸς μπροστὰ στὸ θάμπωμα τῆς ἀγλῆς του. Κάθε κολῶνα τῶν προφυλακίων τοῦ παλατιοῦ τοῦ θὰ ἐστόλιζε θαυμάσια τὴν πρωτεύουσα μιᾶς μεγάλης αὐτοκρατορίας. Οἱ ὑπηρέτες, ποὺ τὸν περιποιούντο γονατιστοί, ἄγγιζαν τὸ πάτωμα μὲ τὸ μέτωπό τους. ὅταν τὸν πλησίαζαν—καὶ τῶκαμαν αὐτὸ θεληματικὰ, ἀπὸ ἐνστικτο, ὄχι ἐπειδὴ ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ κάμουν, ἀλλὰ πραγματικὰ ἐκμηδενισμένοι ἀπὸ τὴ μεγαλειότητα τοῦ κυρίου τους. Ὁ λαὸς ὅλος ἦταν υπερήφανος καὶ χαρούμενος, ποὺ εἶχε ἕναν τέτοιο βασιλεῖα. Θάλεγε κανεὶς πῶς ἦταν εὐτυχῆς, γιὰτὶ μπορούσε νὰ θαυμάζῃ αὐτὴ τὴν εὐδαιμονία.

Ἀλλὰ, ἐδῶ καὶ κάμποσες ἡμέρες, ὁ οὐρανὸς συννέφιασε. Ὁ ἥλιος ἦταν λιγώτερο λαμπρὸς καὶ ὁ λαὸς λιγώτερο χαρούμενος. Κανεὶς, ἐν τούτοις, δὲν τολμοῦσε νὰ ρωτήσῃ ἂν ἀπ' τὸ μέτωπο τοῦ μονάρχη κανένα νέφος εἶχε τολμήσει νὰ περάσῃ.

Ὁ βασιλεῖα ἦταν γενικὰ ἀόρατος. Ἀποτραβηγμένοι στὸ βάθος τοῦ παλατιοῦ του, δὲν ἔδλεπε παρὰ ἐκείνους, ἀπ' τοὺς μεγάλους τῆς αὐλῆς του ποὺ εἶχε ζητήσῃ νὰ ἰδῆ, καὶ κάθε ἄλλος, ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ ζητήσῃ νὰ τὸν ἰδῆ, καταδικαζόταν σὲ θάνατο.

Μιὰ μέρα, μάζεψε ὅλους τοὺς μεγάλους τῆς αὐλῆς του, ὅλους τοὺς σοφοὺς τοῦ βασιλείου του καὶ τοὺς εἶπε:

— Τὸ μυαλό μου βασανίζεται ἀπὸ μιὰ καινούργια ἀνάγκη, ποὺ τὸ συγχίζει καὶ τὸ ἐνοχλεῖ. Οἱ τιμὲς μοῦ εἶναι βάρος καὶ ἡ κυβέρνησις τοῦ βασιλείου μου μὲ στενοχωρεῖ. Θάθελα νὰ ξέρω, ποὺ εἶναι ὁ Θεός. Θὰ ἔλα νὰ ξέρω τὸ ἔνομά του.

Ὅλοι οἱ μεγάλοι καὶ οἱ σοφοὶ ἄρχισαν μὲ τὴ σειρά νὰ μιλοῦν, ζητώντας ν' ἀπαντήσουν

στὶς ἀνίσχυες ἀπορίες τοῦ μεγάλου βασιλεῖα. Σὲ κάποια στιγμὴ ἕνας θόρυβος ἀκούστηκε ἀπ' τὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ.

— Τί συμβαίνει; ρώτησε ὁ βασιλεῖα.

— Μεγαλειότατε, μὴ δίνετε σημασία: εἶναι ἕνας σκύλος, ποὺ τὸν διώχνουν οἱ ὑπηρέτες σας.

Δὲν ἦταν ἕνας σκύλος, ἀλλὰ ἕνας ζητιάνος, ποὺ τὸν ἔλεγον ὄλοι σκύλο γιὰ τὴν ἀθλιότητά του. Μπροστὰ σ' αὐτὸν οἱ ἄλλοι ζητιάνοι ἔμοιαζαν μὲ βασιλεῖαδες τῆς ἀνατολῆς. Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ τὸν ἔδλεπαν νὰ σέρνεται χάμω στὴ γῆ, ἔλεγον ὅτι δὲν ἦταν βέβαιοι ἂν ἦταν ἄνθρωπος.

Ἡ συνεδρίασις ἐξακουλοῦθησε καὶ τελείωσε. Ἐν τούτοις, κατὰ τίς ἐπόμενες μέρες καὶ νύχτες, τὸ μέτωπο τοῦ βασιλεῖα σκοτείνιαζε καὶ τὸ σύννεφο γινόταν πιδ μαῦρο στὸ πρόσωπο τοῦ λαοῦ του. Πέρασαν ἐν τούτοις, στὴν ἐσπερίδα τοῦ παλατιοῦ, μιὰ στιγμὴ εὐθυμίας: ἦταν ἡ στιγμὴ, ποὺ διηγῆθηκαν πῶς ὁ «σκύλος» θέλησε νὰ δῆ τὸν βασιλεῖα, τὸν βασιλεῖα τῶν βασιλεῶν, αὐτὸν ποὺ κανεὶς δὲν πλησίαζε, καὶ πῶς γι' αὐτὴ τὴν προσπάθεια εἶχε διαλέξει τὴν πιδ ἀκατάλληλη, τὴν πιδ ἐπίσημη στιγμὴ.

Ἐν τῷ μεταξύ τὸ μέτωπο τοῦ βασιλεῖα σκοτείνιαζε ὀλοένα καὶ περισσότερο. Ἐκάλεσε γιὰ δευτέρη φορά τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς εἶπε νὰ συμβουλευθοῦν τοὺς ἀστρολόγους.

Ὅταν τοὺς εἶδε νὰρχωνται, σηκώθηκε ἀπ' τὸν θρόνο του, καὶ κόνοντας μιὰ χειρονομία πόνου, εἶπε:

— Δὲν βρῆκα τὴν ἡσυχία. Μήπως κανένας ἀπὸ σὰς ξέρει τὸ ἔνομα τοῦ Θεοῦ;

Ὅλοι ἔδωσαν ἀπὸ μιὰ ἀπάντησις. Οἱ λόγοι εἶχαν ἀπὸ πολὺ πρὶν ἐτοιμασθῆ καὶ εἶχαν πολὺ πιδ βαθύτερη πολυμάθεια, παρὰ τὴν πρώτη φορά.

Ἐν τῷ μεταξύ ἕνας θόρυβος ἀκούγόταν πάλι ἀπὸ τὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ. Ἦταν ὁ «σκύλος», ποὺ εἶχε ξανάρθει καὶ τὸν ἐδιώχναν γιὰ δευτέρη φορά. Γέλοια ἀνακατώνονταν μὲ τὸν θό-

ρυβο τῶν φωνῶν· ὁ «σκύλος» ἐπέμενε νὰ μιλήσῃ στὸν μονάρχη. Οἱ βρισιὲς καὶ οἱ πέτρες, ποὺ τοῦ πετοῦσαν στὰ μοῦτρα, τὰ γέλια ποὺ ὑποδέχτηκαν τὴν παράκλησή του, ἔλα αὐτὰ τράδηξαν τὴν προσοχὴ τοῦ ἴδιου τοῦ βασιληᾶ, ποὺ εἶδε τὴ σκηνὴ ἄπ' τὸ παράθυρό του. Τὸ σκοτεινὸ του μέτωπο ἔγινε φαιδρὸ, βλέποντας ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος — ἄνθρωπος ἢ σκύλος — ποὺ εἶχε τολμήσει νὰ ζητήσῃ νὰ τὸν δῇ — καὶ σὲ ποιά στιγμὴ μάλιστα! Ὁ μονάρχης γέλασε. Καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μάγοι, ποὺ εἶχαν τὴν ἴδια σκηνὴ μπροστὰ στὰ μάτια τους, ἀλλὰ ποὺ δὲν τολμοῦσαν νὰ γελάσουν πρῶτος, ἐγέλασαν μὲ τὴ σειρά τους καὶ μάλιστα δυνατὰ, ἀφοῦ ὁ βασιληᾶς ἤθελε νὰ γελάσουν.

Ἀλλὰ ἡ εὐθυμία αὐτῆ ἦταν σύντομη.

Ἡ μελαγχολία ποὺ τὴν διαδέχθηκε ἦταν τόσο θανάσιμη, ὥστε τὰ λόγια ἔσδυναν στὰ χεῖλη τῶν σοφῶν.

Ἄπ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα ὅσοι περνοῦσαν ἄπ' τὸ παλάτι νόμιζαν πῶς ἔδλεπαν ἕνα μαυρο, χρυσωμένο πανί, νὰ κρέμεται στὴν πόρτα: ὁ θάνατος τοῦ βασιληᾶ ἦταν τὸ θέμα ἄλλων τῶν συζητήσεων. Ὁ ὕπνος εἶχε φύγει ἄπ' τὸ κρεβάτι του, ὅπως τὸ χαμόγελο ἄπ' τὰ χεῖλη του. Εἶχε διατάξει νὰ σκεπασθῶν μ' ἕνα πανί τὸ πορτραῖτό του. Κουρασμένος ἄπ' τὸν ἑαυτὸ του, εἶχε κουρασθῆ κι' ἄπ' τὴν εἰκόνα του.

Ἐν τῷ μεταξύ μιὰ τρίτη συμβουλευτικὴ συνεδρίασις ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ καὶ ὁ ἀυλάρχης ἔλαβε μέτρα γιὰ νὰ μὴ μπορέσῃ νὰ ξαναγίνῃ τὸ ἐπεισόδιο τοῦ «σκύλου».

Μάγοι ἤλθαν ἄπ' τὰ θάθη τῆς Ἀσίας, μάγοι ἀπὸ μακρὰ. Ἡ Περσία καὶ οἱ Ἰνδίες ἔστειλαν ὅ,τι εἶχαν μεγάλο, ὑπέροχο, σοφὸ καὶ θαυμάσιο. Ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος ἀνέδρασε ἐπάνω σὲ ἐλέφαντες καὶ καμήλες, ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος ἀκούμπησε τὸ μέτωπο στὴ γῆ τὴν ὀριζομένη ἡμέρα. Οἱ βασιληᾶδες φαινόταν ὑπερήφανοι μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ βασιληᾶ τῶν βασιληᾶδων.

Ἀλλὰ ὁ βασιληᾶς ἦταν ὠχρὸς· ὁ ὕπνος δὲν ἦταν ἀνάμεσα στοὺς ὑπηκόους του. Ὅταν τοῦ λεγε: «ἔλα», ὁ ὕπνος δὲν ἐρχόταν.

Ἐθῶμωνα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἀνυπότακτου. Τώρα τὸν ἐβρίζε, σὲ λίγο τὸν ἐκέτευε.

Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ ἀυλάρχης εἶχε δώσει διαταγὴ νὰ διώξουν τὸν «σκύλο» κι' ἀπὸ τὰ περὶ χώρα τοῦ παλατιοῦ, γιὰ νὰ μὴν ταραξῆ τὴν ἡσυχίαν τῆς βασιλικῆς νύχτας, ἀπὸ τότε ὁ ὕπνος εἶχε φύγει πολὺ μακρὰ ἄπ' τὸ παλάτι. Ὁ ὕπνος, τὸ γέλιο καὶ ἡ λησμονιά, σὰν τρεῖς

ἐξόριστοι, εἶχαν φύγει, ὕστερα, κι' ἄπ' τὰ σπίνια τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀϋπνία, ἡ μελαγχολία καὶ ἡ ἀνησυχία εἶχαν ἐγκατασταθῆ στὸ κατῶφλι τοῦ παλατιοῦ καὶ ἔσθ' κατῶφλι τῶν παλατιῶν· κατόπιν ἔστειλαν τίς κόρες καὶ τίς σκλάβες τους νὰ καθίσουν στὶς καλύβες.

Ὅταν ἔφθασαν οἱ βασιληᾶδες τῆς Ἀσίας μὲ τοὺς μεγάλους των, τοὺς σοφούς των, τοὺς ἐλέφαντες καὶ τίς καμήλες των, ὁ μεγάλος βασιληᾶς ὠχρὸς, ἔριχνε ἕνα βλέμμα χωρὶς ζωὴ στὰ θαυμάσια πράγματα, ποὺ τοῦ προσέφεραν, καὶ τὸ βλέμμα του ἦταν σὰν νάλεγε:

— «Ὁ ὕπνος ὑπάρχει μεταξύ τῶν δ' ἰρων σας; Ἐξέρετε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ;»

Ὅλη ἡ Ἀσία ἔχυσε μέσα ἔσθ' κατῶφλι ὅλους τοὺς θησαυρούς τῆς εὐγλωττίας καὶ τῆς πολυμαθείας τῆς.

Οἱ βασιληᾶδες καὶ οἱ μάγοι κοίταζαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον· ἔδλεπαν τὸ μέτωπο τοῦ βασιληᾶ καὶ καθέννας ἤθελε νὰ διαβάσῃ ἐκεῖ τὸν θρίαμβο τὸν δικό του σὲ μιὰν ἀναλαμπὴ χαρᾶς ποὺ θάδιωχνε τὸ βαρὺ του σύννεφο.

Ἀλλὰ ὁ βασιληᾶς τῶν βασιληᾶδων, σηκώθηκε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ. Δὲν τοὺς ἔρριξε οὔτε κἀν μιὰ ματιὰ! Ἡ πόρτα ἐκλείσει πίσω του καὶ κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, τὸν ἔχασαν ἄπὸ τὸ παλάτι κι' ἀπὸ τὴ χώρα. Ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκπληξῆ, ρώτησαν: «Ποῦ εἶναι ὁ βασιληᾶς;», καθέννας εὕρισκε στὰ χεῖλη τοῦ ἄλλου τὴν ἴδια ἐρώτησιν.

Ἡ νύχτα ἔπεσε στὸ παλάτι τῆ συνηθισμένη τῆς ὥρα. Ὁ βασιληᾶς δὲν εἶχε βρεθῆ.

Γυρεῦουν, ἀναστατώνουν τὸ κάθε τι. Ψάχνουν στοὺς διαδρόμους, στὶς γωνιές, στὶς κρύπτες τίς πιὸ ἀπίθανες· ὁ βασιληᾶς λείπει.

Ἡ νύχτα πέρασε σὲ ἀναζητήσεις μάταιες, ποὺ ἔγιναν, στὸ τέλος, τρελλές.

Ἐν τῷ μεταξύ μέσα ἀπὸ τὴν Ἀσία καὶ, ὕστερα, καὶ τὴν Ἀφρικὴ, ἕνα παραπάνω ταξείδευε. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ταξειδιώτες, παράξενος ἄνθρωπος, θαυμάσια ντυμένος, περιτριγυρισμένος ἀπὸ ξένους ὑπηρέτες, δὲν ἔλεγε σὲ κανένα οὔτε τὸ ὄνομά του, οὔτε ποὺ ἐπήγαινε.

Στὸ μέτωπό του εἶχε ἕνα δυνάμειος καὶ κρατοῦσε τὸ ραβδί του σὰν βασιλικὸ σκήπτρο. Ἡθελε νὰ τὸν καλοῦν ὀδοιπόρο. Ὅταν τὸν ρωτοῦσαν ποὺ πήγαινε, ἀπαντοῦσε: δὲν ξέρω.

Παντοῦ ὅπου ἕνας περίφημος ἄνθρωπος εἶχε ἀφήσει τὰ ἴχνη τοῦ περάσματός του, ὁ ὀδοιπόρος σταματοῦσε. Περνοῦσε πολλὰ ὥρες ἐκεῖ, μελετώντας τὸν τόπο καὶ τίς γραφές, ρω-

τῶνας τοὺς ἀνθρώπους. Ἐμενε γιὰ ὥρες σὲ συλλογὴ. Καὶ ὅταν ὁ ἥλιος ἔδουε στὸν Ὁκεανό, καὶ ὅταν τὸ φεγγάρι ἀνέτελλε, ἡσυχὴ σειρήνα, στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ ὀρίζοντος, αὐτὸς, χωρὶς νὰ κυτᾶξῃ οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερά, ἀναπολοῦσε τὴν ἀκαρπῆ ἐρευνα τῆς ἡμέρας.

Ζητοῦσε τὰ ἴχνη τῶν σοφῶν στοὺς τόπους τῆς γεννήσεώς των, στὰ μέρη ὅπου πέθαναν.

Ἡθελε νὰ ἐμπνευσθῆ ἄπ' τὸ πνεῦμα των· μελετοῦσε τοὺς τάφους των. Καμμιά φορὰ σκεπτόταν καὶ γιὰ τὸν δικό του. Ἡ τελετὴ τῆς κηδείας του, ἐρχόταν κάποτε στὸ θάθος τῶν σκέψεών του· ἔσλεπε τὸν ἑαυτὸ του νὰ τὸν φέρουν στὴν τελευταία του κατοικία, καὶ πίσω του τοὺς σοφούς βασιληᾶδες. Ὄνειρα ἐνδοξα, ἢ ὄνειρα ἐπιτάφια, τὰ ὄνειρα τοῦ ὀδοιπόρου αὐτοῦ, ἦταν γεμάτα ἀπὸ δυνατὲς μορφές καὶ μεγάλα πράγματα. Ποτισμένα ἀπὸ δύναμη, γεμάτα ἥρωες.

Σκεπτόταν τὸν ἑαυτό του, βασιληᾶ πρῶτα, ὀδοιπόρο ὕστερα. Βασιληᾶ, φορτωμένον ἀπὸ τίς ἐγνοιὲς τοῦ μεγαλείου του, ὀδοιπόρο σκεπτικό. Στὰ μάτια του ὁ ὀδοιπόρος μεγαλώνει τὸν βασιληᾶ. Τὸ ταξεῖδι τοῦ φαίνεται μεγαλύτερο ἄπ' τὸν θρόνο του. Νομίζει ὅτι τρώγει καὶ πίνει ἄπ' τὴν οὐσία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ποὺ γεννήθηκαν ἐκεῖ ἄπ' ὅπου περναίει. Στὰ ἀναστατωμένα ὅμως ὄνειρά του δὲν βρίσκονται τὰ δάκρυα ἐκείνων ποὺ ἄφησε πίσω του, δυστυχημένους καὶ ἀκίνητους, αὐτοὺς τόπους ἄπ' ὅπου ἔφυγε. Δὲν ὑπάρχει θέσις γιὰ τοὺς λυπημένους. Δὲν ὑπάρχει συμπόνεια γιὰ τὴ δυστυχία ποὺ εἶδε παντοῦ, κυριαρχεῖ μόνο ἡ δυνατὴ ὠμορφιά τῆς ποικιλίας τῶν ἐντυπώσεων.

Ἐν τῷ μεταξύ — ὅλα ἔχουν τέλος ἐδῶ κάτω — καὶ ὁ γύρος τοῦ κόσμου ἔτελειωσε. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ προχωρῆ πάντοτε. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ξεκινᾷ, πρέπει ν' ἀρχίξῃ νὰ βλέπῃ τὸ τέρμα: εἶναι τὸ σημεῖο τοῦ ξεκινήματος.

Μιὰ μέρα ξαναεῖδαν τὸν βασιληᾶ στὸ παλάτι του.

Ἀπερίγραπτη συγκίνησις. Σπρώχνονται, φωνάζουν, τρέμουν, φεύγουν ἀκόμη. Αὐτὸς ποὺ ξαναῆρθε, ξαναρχόταν σὰν κύριος, καὶ δὲν ῥωτοῦσε κανένα ἀν εἶχε κάμει καλὰ φεύγοντας.

Πέρασε τίς θαυμασιόγητες τῶν κήπων καὶ τοῦ παλατιοῦ του καὶ γύρισε στὰ διαμερίσματά του.

Ὁ ὄχλος τῶν αὐλικῶν διεκδικοῦσε ἕνα βλέμμα καὶ περίμενε ἕνα χαμόγελο.

Ὅσον ἀφορᾷ αὐτόν, ἐκάθισε στὸν θρόνο του. Ὅλοι ἔδλεπαν καὶ ἔτρεμαν. Τὸ ἀγέρωχο πρόσωπό του εἶχε κάμει ρυτίδες παράξενες. Τὰ μά-

τια του ἦταν ψυχρὰ καὶ ἀκίνητα. Μιὰ μοναδικὴ ὑπερηφάνεια, ἡ ὑπερηφάνεια ὅτι εἶχε κάμει ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε, χωρὶς — ἔστω — ἀνάγκη· ἡ ὑπερηφάνεια ὅτι ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἦταν, ἔστω μάταια, ἐσκέπαζαν τὴ γδύμνια τῆς ἀπελπισίας του.

Τὸ μέτωπό του σχιζόταν ἀπὸ μιὰ ρυτίδα κίποιος ἀνωμολόγητης λύπης, ποὺ δὲν εἶχε ὅμως τίποτε τὸ συγκινητικὸ. Ἡ πομπὴ ποὺ τὸν περιέβαλλε ἦταν γεμάτη ἀπὸ πλοῦτο, ἀλλὰ ἄδεια ἀπὸ μεγαλεῖο. Κάποια εἰρωνεία, ἀκαθόριστη στὴν αἰτία καὶ τὴν ἐκτέλεσή της, πλαγιώταν στὰ χεῖλη του, ποὺ φαινόταν σὰν νὰ ψιθυρίζαν:

— Δὲν βροῖκα τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ: ἀλλὰ ἀν ἡ ἐρευνά μου ἔπρεπε νὰ ξαναρχίσῃ, θὰ τὴν ἔκανα.

Ἐαφνικὰ ὁ βασιληᾶς ἄφισε ἕνα ἀνάλαφρο στεναγμὸ καί, γέρνωντας ἐμπρός, γλύστρησε ἄπ' τὸν θρόνο του ὡς τὸ πλοῦσιο χαλί ποὺ ἦταν κάτω. Εἶχε πεθάνει.

Τὴν ἄλλη μέρα, οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀσίας, μὲ τοὺς σοφούς καὶ τοὺς μάγους, ἀκολουθοῦσαν τὴν κηδείαν τοῦ βασιληᾶ τῶν βασιλέων.

Ἐξω ἀπὸ τὴν πόλη, στὴν πόρτα τοῦ πελώριου τάφου ποὺ εἶχε ἐτοιμασθῆ, ὄλη ἡ ἀκολουθία εἶδε τὸν πονεμένο ζητιάνο, ποὺ τὸν ἔλεγε ὁ κόσμος «τκόλο», ν' ἀπλώνῃ τὸ χεῖρι: Μέσα στὸ κουτὶ ποὺ κρατοῦσε, τέσσερα γράμματα ἦταν γραμμένα:

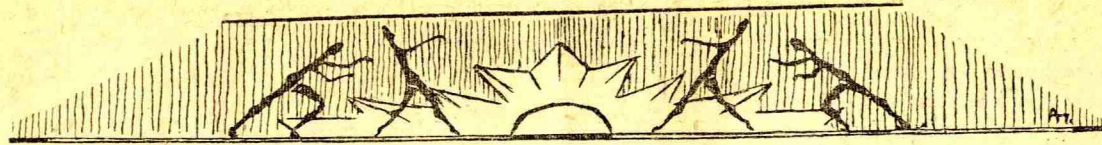
Ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ:

ΑΓΓΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ Μετάφρ. τοῦ κ. Α. ΣΤΑΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΟΥ

Μιὰ μέρα, μεγαλόφωνη τραγοῦδῃς ἡ ψυχὴ μου: Ἀκούστε, ἀνέμοι καὶ νερά, βουνά, λαγκάδια, ἀκούστε. Εἶμαι τῆς γῆς ὁ βασιλεῖς! Κορυδαλλοὶ μὲ πικρὸν, ἀρματωδρόμοι θανάτου, σοῦ ἡλιοῦ τὸ βασίλειο κι' ἀπὸ καὶ πάνω, μὲ λαμπρὸ στὴν κεφαλὴ μου στέμμα, στὸν θρίαμβό μου προχωρῶ. Γιὰ δῆτε με! Βαδίζω σὲ δρόμους ποῦνε ἀνθρώποι κι' ἱριδοφωτισμένοι. Ἐχω τὴν Μαῖρα μάννα μου· μὲ τὴν Ἐλπίδα παίζω. Τὰ χρυσοροδοκόκκινα τῆς Δύσης συννεφάκια τὰ κἀνω προσκεφάλι μου καὶ γέρον τὸ κεφάλι. Ὅλο τὸν κόσμο κυβερνῶ κι' ἔχω φρουρούς τ' ἀστέρια. Σὲ ποιὸν νὰ δώσω τ' ἄρματα; Μὴν, τάχατε, στὸν Πόνο; Ὁ Πόνος εἶνε δούλος μου. Μὴν, τάχατε, στὴ Λύπη; Σὲ κάθε φύλλο ποὺ ἔπεσε, κερποῦς αὐτὴ μοῦ βρίσκει. Τῆς νίκης μου δὲν τῆς μετρῶ μ' ἐχθροῦς μου σκοτωμένους, μὰ μὲ τοὺς αἰχμαλώτους μου. Πολὺν καιὸ πλεῖω, μὰ πλκαίσθη; δὲν βρέθηκε, γιὰ νὰ μὲ βάλῃ κάτω. Οὔτε ὁ Κιρὸς, μ' ὅλες μὲτ' τῆς μαῦρες του φοβέρες, θὰ μὲ τρομάξουνε ποτέ. Ὁ Θάνατος, ἀκούσε το! Ἀκούσε τὸ τραγοῦδι μου τὸ τολμηρό, ἀκούσε το καὶ στὴν πκλαίστρα πρόβαλε κι' ἔλα νὰ μετρηθοῦμε! Θὰ σὲ πκλαίψω, Θάνατε, καὶ θεὸς νὰ σὲ νικήσω.

HENRY NEWMAN HOWARD

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΙΘΙΝΗ ΕΠΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Ο προϊστορικός πολιτισμός των κυνηγών, που ζωγράφιζαν μέσα στις σκοτεινές σπηλιές ταράνδους, βύσσονες, μαμούθ και άλλα ζώα, άρχισε, σιγά σιγά, να εξαφανίζεται. Οι λόγοι της μεταλλαγής αυτής οφείλονται σε γεωλογικά φαινόμενα, που τάραξαν τον προϊστορικό όρυθμό και δημιούργησαν καινούργιους όρους ύπαρξης, νέες ανάγκες προσαρμογής.

Το στεγνό, ψυχρό κλίμα, γίνεται τώρα υγρό. Βροχές κατακλυσιμαίες μεταβάλλουν άπεραντες έκτασεις σε λίμνες, οι σπηλιές πλημμυρίζουν από νερά, που τις κάνουν άκατοίκτης, ο άνθρωπος αναγκάζεται, εγκαταλείποντας τα παλιά του φυσικά καταφύγια, να ύψωση τώρα νέα, με τεράστιες πέτρες πάνω στη γη, ή να στερεώσει καλύβια πάνω σε πασσάλους. Η αρχιτεκτονική έτσι κάνει την εμφάνισή της. Το υγρό και πολτώδες χώμα δίνει παράλληλα μια ώθηση για την ανακάλυψη μιας ακόμα τέχνης άγνωστης ίσαμε τώρα, της κεραμεικής. Υλικό κατασκευής των νέων εργαλείων είναι ο πυρίτης λίθος, λειος όμως, έξευγενισμένος, τώρα.

Είναι φανερό, ότι με τις νέες κλιματολογικές μεταβολές ο κυνηγετικός βίος γίνεται αδύνατος.

Μαζύ του θα εγκαταλειφθούν μια σειρά ήθων και έθιμων, ένας ολόκληρος τρόπος ζωής, και ή ψυχολογία ακόμη της ορυμνικής, ορυμνικής, τυχοδιωκτικής νομοδικής φυλής. Η ήρεμία και ή συντηρητικότητα, συνέπειες της στενωτέρας συνδέσεως με το έδαφος, θα κυριεύσουν, για αιώνες ολόκληρους, την ιδιαίτερη νοοτροπία του καλλιεργητού της γης.

Οι σημαντικότερες κατακτήσεις της περιόδου αυτής είναι δύο. Η ανακάλυψις της γονιμοποιού ιδιότητας της γης (και, επομένως, της τέχνης που συνδέεται μ' αυτήν, της γεωργίας) και ή συνήθεια της εξημερώσεως των ζώων. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι και οι δύο αυτές κατακτήσεις οφείλονται σε μια σειρά ευνοϊκών συμπτώσεων. Όσο για την εξημέρωση των ζώων, κι αυτή συνδέεται με τον πρώτο καταμερισμό της δουλειάς ανάμεσα στα δύο φύλα. Η γυναίκα, που για φυσιολογικούς λόγους χρειάζεται μια σχετική ήσυχία, ανέλαβε μαζί με την καλλιέργεια του πρώτου περιβολιού, τη διατήρηση και εκμετάλλευση, αργότερα, των φυσικών

χαρισμάτων των ζώων του σπιτιού.

Πάνω σ' αυτές τις δύο βάσεις αναπτύχθηκε ένας πολιτισμός με αγροτικό χαρακτήρα, ο πιο μακρόχρονος, που γνώρισε ή ιστορία της ανθρώπότητας. Οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις είναι στενά συνυφασμένες με τις πρακτικές ανάγκες της νέας ζωής.

Όχι πια σκηνές κυνηγετικές ή ζώα, αλλά πήλινα δοχεία, κακόμορφα από πηλό άνθρωπάκια και εργαλεία γεωργικά, στολισμένα κάπου-κάπου με μπιχλιμιπίδια μετάλλια. Σε μια φάση της περιόδου αυτής ο μελετητής θα νοιώσει μια συγκίνηση εξαιρετική. Ο χρυσός και ο χαλκός μπαίνουν στην ύπηρεσία του ανθρώπου. Σε λίγο ο ορείχαλκος αντικαθιστά την πέτρινη βάση του νεολιθικού πολιτισμού κι ανοίγει μια καινούργια περίοδο ζωής και δράσεως για την ανθρώπινη.

Η κατάκτησις όμως αυτή δεν συνοδεύθηκε από μια άνθηση καλλιτεχνική. Αντίθετα, τίποτε το αξιόλογο δεν έχουμε για όλην αυτή την μακρά περίοδο. Η εποχή της κυνηγετικής τέχνης φαντάζει στο νου μας σαν μια χρυσή εποχή.

Χρειάστηκαν χιλιάδες χρόνια για να λυρωθή ή τέχνη από τα κακόμορφα σχέδια, για να νικήση τα γεωμετρικά, κυβιστικά καλούπια της κι' ελεύθερη ύστερα να ξανοιχθή, χωρίς δισταγμούς κι' άδεξιότητες, στα τολμήματα του Έλληνικού αιώνας.

Η Τροάς και αι Μυκήναι αποτελούν τον πρώτο σταθμό αυτής της λαμπράς άπολυτρώσεως του τεχνίτη από τις δυσχέρειες του πρωτογονισμού του. Μια πλούσια σειρά από κοσμήματα, αρχιτεκτονικές εκδηλώσεις, ζωγραφικές υποβοηθήσεις, γλυπτικές παραστάσεις σε μάρμαρο, πέτρα ή μέταλλο, μās δίνουν την εικόνα του πολιτισμού αυτού.

Ένα ζωηρό καλλιτεχνικό σκίρτημα μās αναγκάζει να βάλουμε μια συμβατική παύλα στην προϊστορία μας. Στην πιο γόνιμη ζώνη της γης, ή Αίγυπτος και ή Βαβυλωνία ύψωνουν τους πρώτους πολιτισμούς των. Η ιστορία της ανθρώπότητας και της καλλιτεχνίας άρχίζει.

ΘΑΛΗΣ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ: Αίγυπτος.

LEWIS RIESS

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Θα εκπλαγείτε μαθαίνοντας ότι πολλοί θεωρούν την φυσική άγωγή μια άπλη ύποθεσι παιδικών παιγνιδιών.

Έλάχιστοι καταλαβαίνουν, ότι τα παιγνίδια, που παρέχει ή φυσική άγωγή, δεν είναι παρά μια φάσις ενός τεραστίου προγράμματος ενεργειών, που έχει σκοπό την άγωγή του παιδιού, ώστε να εκπληρώση τις ύποχρεώσεις του, ως πολίτης, κατά ένα ανθρώπινο τρόπο, με ύψηλά ιδεώδη που θα βασίζονται σ' ένα δυνατό και καθαρό σώμα. Πολλές φορές δεν επιδιώκεται ολόκληρωμένος ο σκοπός αυτός και πολλοί σύλλογοι κάνουν κομματιασμένες προσπάθειες, δελεάζοντας το παιδί με παιγνίδια. Αυτό είναι ένας εύκολος τρόπος προσελκύσεως, αλλά δεν είναι φυσική άγωγή.

Είς το πρόγραμμά μας της φυσικής άγωγής, άποδίδομε σπουδαιότητα στην τελεία και πλήρη άγωγή του παιδιού. Η ανάπτυξις των φυσικών ικανοτήτων δεν είναι παρά ένας κλάδος της άγωγής αυτής. Υπάρχουν μερικοί, που πιστεύουν, ότι ή φυσική άγωγή δεν παίζει κανένα ρόλο στο μεγάλο σύστημα της καθ' έλου άγωγής, αλλά εν τούτοις ή επίδρασις και ή σημασία της άποδεικνύεται από τα πράγματα μεγάλη. Δεν υπάρχει καμμία συμαντική κίνησις, από το γράψιμο έως το διάβασμα, που να μη είναι φυσική ή έξυπνάδα, ή υγεία και ή φυσική επιτηδειότης είναι άλληλένδετες.

Η έσωτερική σχέσις μεταξύ της φυσικής, της πνευματικής και της συναισθηματικής φύσεως του παιδιού άρχίζει, εύτυχώς, να αναγνωρίζεται, από εκείνους, οι όποιοι κατά καθήκον θα έπρεπε να είναι οι καλύτερα πληροφορημένοι για τα ζητήματα αυτά, δηλαδή τους γονείς και τους διδασκάλους. Υπάρχουν εν τούτοις ακόμη μερικοί διδασκαλοι, που έσπούδασαν σε παλαιότερη εποχή και δεν άπηρεχολήθησαν με τις εκπαιδευτικές και ψυχολογικές πρόσόδους, οι όποιοι διδάσκουν ώσαν το θέμα των να άπετελείτο από χωριστές κατηγορίες, τελείως

ανεξάρτητες. έννοείται ότι μια τέτοια διδασκαλία δεν φθάνει ως το παιδί.

Όταν διδάσκομε, είτε στην τάξι είτε στο γήπεδο, πρέπει να έχωμε υπ' όψει ότι μπροστά μας υπάρχει ένα παιδί, μια μονάς, που άποτελείται από πολλά μέρη, αλλά κάθε μέρος κινείται στην ενεργεία του από όλα τα γειτονικά. Στέλλομε το παιδί στο σχολείο. Η υγεία του, οι διανοητικές του δυνάμεις, ή συναισθηματική του ζωή πρέπει να ληφθούν υπ' όψει ως ενεργείες, που σχετίζονται μεταξύ των, αλλά δεν πρέπει σε καμμία άπ' αυτές να άποδοθη μεγαλύτερη σημασία, άπ' τις άλλες. «Δεν έχωμε να αναπτύξωμε ένα σώμα και μια ψυχή, αλλά μια ανθρώπινη ύπαρξη, και δεν μπορούμε να την διαιρέσωμε», όπως ειπε ο Montaigne.

Αν τα παιγνίδια δεν διδάσκουν στο παιδί να σκέπτεται, να χαλιναγωγή τα πάθη του, να γίνη δυνατός, τότε δεν επιτυγχάνουν τίποτε. Η προσπάθεια άπλως για την νίκη σ' ένα παιγνίδι, καταστρέφει το ήθος του παιδιού. Ένα παιδί πρέπει να προσπαθή για την νίκη, αλλά δεν πρέπει να γίνεται δυστυχημένο, όταν δεν νικά. Υπάρχουν στη ζωή μεγαλύτερα και σπουδαιότερα πράγματα άπ' τη νίκη στα παιγνίδια και, κάποτε, αυτή ή επιθυμία της νίκης καταστρέφει την υγεία του παιδιού. Η άγωνία αυτή να κατακυριεύσωμε τον αντίπαλό μας σε άγώνες, μās καταστρέφει και, έτσι, αντί να έχωμε υγιές πνεύμα σε σώμα υγιές, κατανοδμε σ' ένα άτακτο πνεύμα, που όρίσκειται μέσα σ' ένα κτηνώδες σώμα. Η υγεία και οι άλλοι σκοποι παραμερίζονται. Έτσι αναπτύσσονται πρόσωπα έγωϊστικά, που είναι κακοί πολίται.

Αντίθετα προς τον Dr Samuel Johnson, που έλεγε ότι «ο άρρωστος άνθρωπος είναι τιποτένιος», πρέπει να πούμε σήμερα: «κάθε άρρωστος άνθρωπος πρέπει να βοηθήται διανοητικώς, ήθικώς και κοινωνικώς». Σ' αυτήν όμως την πολλαπλή καλλιέργεια πρέπει να

έχωμε ὅπ' ὄφει ἐτι ἡ ἐσωτερικὴ ἀλληλεξάρτησις ὄλων τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ εἶναι θαυμάσια ὄργανωμένη. Τὸ ἴδιο ρεῦμα τοῦ αἵματος καθαρίζει ὄλα τὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ τὸ μυαλό. Αἱ ἐκκρίσεις τῶν ἀδένων ἐπηρεάζουν κάθε κύτταρο. Κανένα μέρος δὲν μπορεῖ νὰ ἐπηρεασθῆ, χωρὶς κάποια παραχὴ ὄλων τῶν ἄλλων μερῶν. Ἐπίσης, καὶ ἂν πιστέψωμε στὸ δόγμα τῆς κληρονομικότητος καὶ τοῦ περιβάλλοντος, πάλι θὰ καταλήξωμε στὰ ἴδια συμπεράσματα. Εἶναι λοιπὸν καθήκον μας νὰ κάμωμε τὸ μέρος μας στὸν σχηματισμὸ τοῦ χαρακτήρος, ἀφοῦ ἡ φυσικὴ ἀγωγὴ παίζει κάποιον ρόλο· μετὴν κατάλληλη ὄδηγία ἐπιτυχῶς πολλὰ, ἐνῶ μπορεῖ νὰ γίνῃ καταστρεπτικὸ στοιχεῖο, ἂν δὲν τὴν χειρισθῆ ἱκανὸς ἀρχηγός.

Τὸ πρόγραμμά μας τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς πρέπει νὰ ἀρχίξῃ ἀπὸ τὸ ἄριστον καὶ νὰ τελειώῃ στὴν πολὺ προχωρημένη ἡλικία. Ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχή, τὴν ὕγιεινή, ἕως τὰ παιγνίδια, τὸ κολύμπι, τὴν γυμναστικὴ κλπ., πρέπει πάντοτε νὰ ἐνθυμούμεθα ὅτι πρόκειται νὰ παίξωμε τὸ μέρος μας στὸ μεγάλο ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Τὸ καθήκον μας εἶναι νὰ «ἐκπαιδεύωμε», ὥστε, καὶ ἂν ἀκόμη προσπαθοῦμε νὰ δείξωμε πραγματικὰ στὰ παιδιά μας ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων, δὲν ἔχομε ἐπιτελέσει τὸν προορισμὸν μας. Τὸ πρόγραμμά μας πρέπει νὰ εἶναι πρόγραμμα τόσον ὕγιεινῆς ἐκπαιδεύσεως ὅσον καὶ φυσικῆς ἀγωγῆς. Ἡ ὕγιεινὴ ἐκπαίδευσις σκοπεύει νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ ὕγιεινή, μετὴν διάδοσιν τῶν ἀναγκαίων γνώσεων καὶ τῆς πρακτικῆς, στὸ ἐπίπεδο τῆς ὕγιεινῆς. Στὴν ἐργασία μας πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἓνα συστηματικὸ πρόγραμμα, γὰρ νὰ προμηθεύῃ στὰ παιδικὰ χρόνια τὴν πεῖρα ἐκείνη, ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἀρίστη φυσικὴ καὶ πνευματικὴ ὕγεια. Ἡ φυσικὴ ἀγωγὴ βοηθεῖ τὴν ὕγεια, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ἐμπειρία, ἀλλὰ καὶ, γενικώτερα, τὴν προσωπικότητα, τὸν χαρακτήρα.

Ἐκεῖνοι ἀπὸ μᾶς, ποὺ εἶναι ἐπιφορτισμένοι μετὴν προαγωγὴν τῆς ὕγιεινῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς, πρέπει πάντοτε νὰ ἔχουν ὅπ' ὄφει τους ὅτι ἡ ἐργασία μας ἐπιτυγχάνει ἢ ἀποτυγχάνει, ἀναλόγως τῶν ὑπηρεσιῶν, ποὺ παρέχει στὴν κοινωνία. Εἶναι καθήκον μας νὰ ἀναπτύσωμε ὕγιεινά, ἀργά-ἀργά, ἴσως, ἀλλὰ νὰ ἔχωμε ὅπ' ὄφει ὅτι σκοπὸς μας εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς ὕγειας.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Συνεχίζομεν εἰς τὸ παρὸν φύλλον τὴν δημοσίευσιν πληροφοριῶν, σχετικῶν μετὰ διάφορα κληροδοτήματα, προωρισμένα διὰ σπουδὴν νέων χρηστικῶν καὶ ἐπιμελῶν.

Οὕτω ὑπάρχουν κληροδοτήματα :

Πέτρου Μαρτίδου.—Πρὸς χορήγησιν ὑποτροφιῶν πρὸς σπουδὴν, εἰς μαθητὰς ἐκ τῆς πόλεως Ἀμφίσσης καὶ τῶν ἀποτελούντων τὸν τέως δήμον Ἀμφισσέων. Συγκληρονόμοι: Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος καὶ ὁ δήμος Ἀμφισσέων.

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.—Πρὸς παροχὴν συνδρομῶν εἰς ἀπόρους μαθητὰς ἐκ Στεμνίτης τῆς Γορτυνίας, ἵνα φοιτήσουν εἰς τὴν «Κοινὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν» Στεμνίτης.

Αἰμ. Πυλαρινοῦ.—Πρὸς παροχὴν, ἀνὰ πενταετίαν, ὑποτροφίας εἰς νέον τελειόφοιτον Γυμνασίου, καταγόμενον ἐκ Κεφαλληνίας, διὰ περαιτέρω σπουδᾶς. Ἐκτελεστοί: ὁ νομάρχης Κεφαλληνίας, ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ πρόεδρος πρωτοδικῶν καὶ οἱ δήμαρχοι τῶν πόλεων Ἀργοστολίου καὶ Ληξουρίου. (Ἐπὶ ἀρχαῖο κεφάλαιον 30699 δραχ. ἀδιάθετον).

Γεωρ. Ν. Πετροχείλου.—Πρὸς σκοποῦς ἐκπαιδευτικῶν. Περιουσία 392,587.55. Τόκοι, μέχρι 1 Ἰανουαρίου 1928, 110297. Δὲν ἔχει ἀκόμη χρησιμοποιηθῆ. Διαχειρισταὶ κληροδοτήματος: ὁ νομάρχης Λαοῖσης, ὁ εἰρηνοδίκης τῆς περιοχῆς Μούρσει, ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μούρσει καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Βόλφ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

Ὁθωνος Σταθάτου.—Πρὸς ἀποστολὴν εἰς Εὐρώπην ὑποτρόφων δι' εὐρυτέρας σπουδᾶς, ἐκ τῶν διπλωματούχων λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, τῶν ἐν δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ διατελούντων. Ὁ τρόπος τῆς διαθέσεως τοῦ κληροδοτήματος ἐκανονίσθη διὰ Διατάγματος, δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὅπ' ἀρ. 117 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1915, τροποποιηθέντος δι' ἑτέρου, δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὅπ' ἀρ. 133 φύλλον.

ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ

Ὅλοι μας βλέπομε, σήμερα, τὰ ἀεροπλάνα, τὰ ἀερόστατα, τὰ Zeppelin νὰ κάνουν μεγάλα ταξείδια, νὰ μεταφέρουν ἐμπορεύματα καὶ ἀλληλογραφία, νὰ κάνουν ἐξερευνήσεις, νὰ διασχίζουν πρὸς ὄλες τὶς κατευθύνσεις τὸν αἰθέρα. Ἡ τελειότης αὐτῆ τῆς ἀεροπλοΐας εἶναι, βέβαια, δημιούργημα τῶν τελευταίων χρόνων, ἐν τούτοις ἀπὸ πολὺ ἔνωρις ἀρχισε ἡ ἀνθρωπότης νὰ ὄραματίζεται, στὴν ἀρχή, καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ, κατόπιν, νὰ μοιάσῃ μετὰ τὰ πουλιά. Ἀνεβαίνοντας σὲ μιὰ ψηλὴ κορυφῆ, ὁ ἄνθρωπος αἰσθανόταν νὰ τὸν ἐλκύῃ τὸ γλαυκὸ, φωτεινὸ ἄπειρο καὶ ἐξήλευε τὸ ἀνάλαφρο πουλὶ ποὺ εἶχε τὴ δύναμιν νὰ πετᾷ ἐλεύθερα. Μιὰ λαχτάρα γὰρ τὰ γαλανὰ ὕψη, κατεῖχε πάντα τὸν ἄνθρωπο, ἐκεῖ τοποθετοῖσε τοὺς θεοὺς του καὶ μόνον σ' αὐτοὺς ἀπέδιδε τὴ θαυμαστὴ ἱκανότητα νὰ πετοῦν. Οἱ Βαβυλώνιοι εἰκόνιζαν τὴν θεὰ των Hana, ἐπάνω σ' ἓνα ὑπέροχο πουλὶ, οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Ἀνατολίτες πίστευαν στὸν «ἰπτάμενον τάπητα» τοῦ Σολομῶντος, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν τὸν Ἑρμῆ, ποὺ πετοῦσε μετὰ τὴ βοήθεια τῶν πτερωτῶν σανδάλων του.

Ἀπ' τὴν ἄλλη μερὶς, τὴν προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ πετάξῃ μετὰ τὴν δαίχον, μετὰ ἄδρες γραμμῆς, οἱ μῦθοι τοῦ Δαιδάλου, τοῦ Ἰκάρου, ποὺ πέταξαν ἀπ' τὴν Κρήτην εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῦ Πηγάσσου - τοῦ φτερωτοῦ ἀλόγου.

Ἡ πρώτη πραγματικὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ πετάξῃ χρονολογεῖται σ' ἐποχὴ ἀρχετὰ μακροῦν ἔγινε στὰ 400 π. Χ. (τὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς τῆς μεγάλης Ἑλλάδος), δηλαδὴ πρὸ 2300 περίπου χρόνων. Κατὰ τὴν ἱστορίαν λοιπὸν, ἡ ὁποία ὅμως, ἐξ αἰτίας τῶν αἰώνων ποὺ πέρασαν, ἀνακατεῦται μετὰ τὸν θρόλο, ἔνας Ἕλληνας ἀπὸ τὸν Τάραντα, μετὰ τὸ νομα Ἀρχύβας, ἔφτιαξε ἓνα ξύλινο περιστόρι, τοῦ ὁποίου τὰ φτερά ἦσαν κούφια ἀπὸ μέσα καὶ γεμάτα ἀπὸ πεπιεσμένον «αἰθέρα», κατὰ τὴν γλώσσαν τῆς ἐποχῆς. Τὸ περιστόρι αὐτὸ πετοῦσε μόνον του σὲ ὕψος δεκαπέντε μέτρων, ἂν δὲν πιστέψωμε τίς... κακῆς γλώσσης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ποὺ λένε ὅτι ὁ Ἀρχύβας τὸ κρατοῦσε καὶ τὸ διηύθυνε μετὰ ἀόρατα σχοινία. Πιθανόν...

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὡς τὸν Μεσαίωνα

δὲν εἶναι ννωστὴ καμμιὰ προσπάθεια, ὁ δὲ Μεσαίων εἶναι γὰρ τὴν ἱστορίαν, σὲ πολλὰ σημεῖα, σχεδὸν ὅτι τὰ λευκά, ἄγραφα μέρη στοῦς γεωγραφικοὺς χάρτες.

Κατὰ τὸ τέλος ὅμως τοῦ Μεσαίωνα ἐξέρουμε ὅτι ἓνας ζωγράφος — θὰ τὸ πιστέψετε; — ὁ μέγας Leonardo da Vinci, ἔδωκε μιὰν ὄψη στὴν ἐξέλιξιν τῆς προσπάθειας γὰρ τὴν κατάκτησιν τοῦ αἰθέρος.

Ὁ ζωγράφος, λοιπὸν, αὐτὸς μελέτησε προσεκτικὰ τὸ πέταγμα τῶν πουλιῶν καὶ σχεδίασε ἓνα ζευγάρι φτερά, ποὺ — καθὼς ἰσχυρίζονταν — ἂν, προσαρμοσμένα στὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, κουνιόντουσαν γρήγορα γρήγορα, θὰ ἦταν ἱκανὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ πετάξῃ. Φυσικὰ, οἱ προσπάθειες ποὺ ἔγιναν ἀπέτυχαν, γιὰτὶ κανένας ἄνθρωπος δὲν εἶχε τὴ δύναμιν νὰ τὰ κινήσῃ μετὰ τὴν ἀπαιτούμενη ταχύτητα.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Μεσαίωνα, ἐπίσης — στὰ 1420 περίπου — ἓνα πείραμα συνετάραξε ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην: Κάποιος, ἀφοῦ προσήρμοσε στὸ σῶμα του φτερά, πήδησε ἀπ' τὸν ψηλότερον πύργο τοῦ Stirling Castle, στὴ Σκωτία. Ἐπεσε, φυσικὰ, στὴ γῆ, μὰ χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Ὅταν τὸν ρώτησαν γὰρ τὴν ἐφευρέσιν του — ποῦ εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀλεξιπτῶτος — εἶπεν ὅτι θὰ εἶχε πολὺ περὶ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, ἂν χρησιμοποιοῦσε στὸ φτιάξιμον τῶν φτερῶν του τὰ φτερά ὄχι κόττας, ὅπως εἶχε κάμει, ἀλλὰ ἄλλου πουλιοῦ, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ πετοῦν περισσότερον. Κατὰ τὰ φτερά καὶ τὸ πουλί...

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ καιρὸς περνοῦσε. Ἐφευρέσεις, ἀνακαλύψεις, τελειοποιήσεις γινόνταν, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε καταφέρει ἀκόμη νὰ πετᾷ... Καὶ ἡ ἐφευρέσις τοῦ ἀερόστατου ἀκόμη δὲν τὸν ἱκανοποιοῦσε, γιὰτὶ ἤθελε ἓνα μέσον, τοῦ ὁποίου νὰ εἶναι αὐτὸς κύριος καὶ ὄχι ὁ ἀέρας ποὺ θὰ φυσοῦσε. Ἦθελε μιὰ μηχανή, ποὺ νὰ μπορῆ νὰ τὴν ὀδηγῆ αὐτὸς, σ' ὁποια διεύθυνση τοῦ ἀρέσει...

Ἡ τιμὴ τῆς μεγαλυτέρας προόδου στὴν ἰδέαν τοῦ ἀεροπλάνου, ἀνήκει στοῦς περίφημους ἀδελφοὺς Wright, ποὺ, τὸ 1903 στὸ Dayton τοῦ Ohio, ἔφτιαξαν μιὰ μηχανή, ποὺ μποροῦσε νὰ κρατῆ ἄνθρωπο στὸν ἀέρα ἐπὶ 58".

Τὰ πρῶτα τοῦς πειράματα ἔγιναν μετὰ «σαί-

τες» που είχαν βάση τον χαρταετό. Η σαίτα αυτή των Wright, που ήταν αδελφοί του «βορρύτερου του αέρος», είχε φτερά κινητά, στα οποία ήταν προσαρμοσμένο κι' ένα σύστημα μοχλών, για την Ισορροπία, έτσι που μόλις κατέβαινε το ένα ν' ανεβαίνει το άλλο. Το ανεβοκατέβασμα αυτό των φτερών το προκαλούσαν τα ρεύματα του αέρος.

Για την καλύτερη λειτουργία της μηχανής των οί Wright, την μετέφεραν στην Β. Καρολίνα, όπου τα ρεύματα είναι πειδ δυνατά, κι' εκεί κατάφεραν να κρατήσουν τη συσκευή τους επί 1' στον αέρα.

Τέλος, οί ίδιοι, λίγο αργότερα, εφήρμοσαν στην συσκευή τους την έλικα, που έδωσε θαυμάσια αποτελέσματα.

Στά 1908 ανήγγειλαν στον «Αεροπορικό Σύλλογο της Αμερικής», πως είχαν έτοιμο ένα «βαρύτερο του αέρος», για να πετάξουν, και, τον Μάιο του ίδιου έτους, ο Wilbur πέταξε 8 μίλια και προσεγειώθη όμαλά, μπροστά σε εκατοντάδες χιλιάδες κόσμο. Στά 1909 και οί δυο μαζί πέταξαν επί μία ώρα, συνεχώς, μπροστά σε έξαλλο από ένθουσιασμό πλήθος.

Κατά τον Παγκόσμιο Πόλεμο, το αεροπλάνο τελειοποιήθηκε τεράστια—ο άνθρωπος κάνει θαύματα, όταν κινδυνεύει—και χρησιμοποιήθηκε σ' αυτόν.

Υστερα απ' τον Πόλεμο, η προσοχή εστράφη στα «εμπορικά» αεροπλάνα—σωστά «υπερωκεάνεια»... του αέρος!..

Σήμερα τα αεροπλάνα αποτελούν όμολογούμενως τα ταχύτερα και τα ασφαλέστερα μέσα μεταφοράς, τα μοναδικά δέ μέσα των εξερευνητικών αποστολών των Πόλων.

Ας κάνουμε και μιιά μικρή σύγκριση των σημερινών ξεκάρ, με τα αρχικά (15 μ. ύψος, 30 μίλια ταχύτης, διάρκεια πτήσεως 1 ώρα): Η ταχύτης έφθασε τα 600 χιλιόμετρα την ώρα, το ανώτερο ύψος 14.000 μέτρα, ξεκάρ συνεχούς πτήσεως 63 ώρες!... 22 άνθρωποι και 200 χιλιόγραμμα ταχυδρομείου συγχρόνως! Και αυτά... δέν είναι τίποτε, μπροστά στα ξεκάρ του προσεχούς μέλλοντος—κατά τους ειδικούς.

ΑΠ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ

—Θέλω να πάω με αεροπλάνο.

Ασφαλώς, αν δέν φθάσαμε, βρισκόμαστε κοντά στην εποχή που θ' άκούμε να φωνάζουν έτσι τα μορά, μόλις σηκωθούν απ' την κούνια, για να πάνε να κάμουν τον περίπατό τους με την νταντά.

Ο αέρας κατέκτησε τα πάντα. Παντού γίνονται σύλλογοι «Φίλων του αέρος». Όλα τα χωράφια της Ελλάδος γίνονται αεροδρομία, είτε επίσημως από το κράτος, είτε ανεπίσημως απ' τους αεροπόρους μας, με μιιά «αναγκαστική προσγείωση»:

Ενώ στο έξωτερικό θεωρούν όνειρο την προσγείωση μέσα στις πόλεις, πρδ δύο μηνών Έλληνες αεροπόροι προσεγειώθησαν το πρώτον μεγαλοπεπέστατα στα κεραμίδια ενός άθώου σπιτιού της Θεσσαλονίκης, δυστυχώς όμως ο ιδιοκτήτης του σπιτιού—άνθρωπος κοθόλου φιλοπόδος—δέν είχε βάλει τα κεραμίδια του με τέτοιον τρόπο ώστε να μπορη να κατέβη ένα αεροπλάνο, και γι' αυτό έσπασαν μερικά.

Δέν πρέπει να σās φανή καθόλου παράξενο, αν γίνη κάποτε στον ύπόγειο σταθμό της Όμοιοιάς καμμιιά σύγκρουσις αεροπλάνου με... τραίνο. Όλα πρέπει να τα περιμένουμε.

Αλλά δέν πρέπει να σās φίνεται περίεργο, πώς το αεροπλάνο έλαβε τέτοια έξάπλωσι στην Ελλάδα ειδικώς. Οί Έλληνες ανέκαθεν είχαν μεγάλη κλίσι στον αέρα. Τώρα τελευταία μάλιστα, είχαν φθάσει σε μιιά τέτοια... αεροπόδο, που ήταν να τα χάνη κανείς. Γύρω σου δέν άκουγες παρά όλο λόγια του αέρος και αερολογίες.

—Τι κάνεις, Γιάννη;

—Πέρνω τον «αέρα» μου. Έσύ τι γίνεσαι, βρεχες δουλειά;

—Μπά... «αέρα» κοπανάω. Και πάρα—κάτω δυο γειτόνισες κουβεντιάζουν: —Καλημέρα, κυρά—Μαρία.

—Καλημέρα, κυρά—Παγώνα. Με γειά το καινούριο φόρεμα. Τι ώραϊο που είναι, έχει έναν «αέρα» που το κάνει χαριτωμένο.

Κι' η κυρά—Παγώνα με το ώραϊο φόρεμα που έχει και «αέρα», πετάει απ' τη χαρά της σάν αεροπλάνο. Μα και οί προπάτορές μας, φαίνεται, στην αρχαιότητα, δέν πήγαιναν πίσω. Φαντασθήτε ότι είχαν ιδιαίτερο θεό του αέρος, όπως έμεις έχουμε ύπουργό της Αεροπορίας. Και μήπως έκαναν τίποτε άλλο παρά να μιλούν περι «άνεμων και ύδάτων»; Αφοϋ είχαν και ειδικά κτίρια για να βλέπουν την πορεία των, όπως είνε οί «Αέρηδες» κάτω απ' την Ακρόπολι.

Ξεύρετε μάλιστα γιατί κι' έμεις βγάλαμε όδο «Αί-όλου»; Γιατί εκεί, για να νοικιάση κανείς ένα μαγαζί, πρέπει να δώση στον προηγούμενο ιδιοκτήτη «αέρα». Το Δημοτικό Συμβούλιο, λοιπόν, σκέφθηκε ότι ο μόνος άμοόδιος να ρυθμίση αυτά τα πράγματα ήταν ο Αίολος.

Βλέπετε λοιπόν πως οί Έλληνες είχαν και έχουν να κάμουν παντού με τον αέρα. Και στον πόλεμο ακόμα δέν ξεχνούν τις αερολογίες των. Όταν καταδιώκουν τον έχθρο φοβούνται μήπως αυτός τους πάρη τον αέρα και φωνάξουν όλοι μαζί; Αέρα α α α...

Μα μήπως και στο χρηματιστήριο δέν υπάρχουν οί «αεριτζήδες»;

Εάν λοιπόν λάβετε όλα τα πάρα—πάνω ύπ' όψιν, δέν πρέπει να σās φανή καθόλου παράδοξο, πώς προόδευσε τόσο πολύ στην Ελλάδα η αεροπορία. Φθάνει να μη φθάση ο αέρας αυτός ως τα... μυαλά μας!..

Κ. Ε. ΠΑΡ.

Θ Κ Ψ Κ Λ Θ Σ Ι Μ Α Σ

ΕΞΥΠΝΑΣΕΣ

Μιιά άνία, θα μπορούσε να πη κανείς μιιά μελαγχολία, έδασίλευε στην οικογενειακή συντροφιά εκείνο το βράδυ. Λές και δέν εδρισκόταν τρόπος για να περάσουν την ώρα τους οί τρεις—τέσσαρες άνθρωποι, που αποτελούσαν την οικογενειακή συνεδρίασι. Το κουτσομπολιό είχε δώσει και πάρε, ή πολιτική είχε κι' αυτή εξαντληθή, για την μόδα είχαν ειπωθή τόσα και τόσα, ώστε το ζήτημα να χάση κάθε ενδιαφέρον, το τελευταίο έγκλημα που άπασχολούσε τις εφημερίδες είχε κι' αυτό συζητηθή, δέν έμενε πιιά τίποτε για συζήτηση, μιιά περίεργη άφασία άρχισε να κυριεύη την παρέα, ενώ έδω κι' εκεί άρχισε κι' έλας να καταπνίγεται ένα λαθραίο χασμουρητό.

Αίφνης, να μιιά έμπνευσις! Η κόρη του σπιτιού, σηκώθηκε για μιιά στιγμή, και, δείχνοντας απ' την άνοιχτή μεσόπορτα τον αδελφό της, που εργαζόταν στο διπλανό δωμάτιο, άρχισε να του φωνάζη με φωνή πνιγμένη απ' το γέλιο.

—Αλήθεια, Νίκο, δέν μάς λές κι' έμάς, πως τα πέρασες τ' απόγευμα σ' εκείνη την συγκέντρωση; Σās μίλησαν για θεοτικά πράγματα έ; χά! χά! Μπράβο, μωρέ, σϋ θα πās στον παράδεισο άμέσως. Δέν μάς δίνεις κι' έμάς λίγη άγιωσύνη;

Το πρόσωπό της είχε πάρει μιάν έκφραση θριάμβου. Πάει, είχαν ανάψει πάλι το κέφι στο σπίτι. Βρήκαν την ευκαιρία να ξεσκάσουν λίγο, να γελάσουν με την καρδιά τους. Αμέσως ή μητέρα έκαμε το άκομπανιαμένο: άρχισε κι' αυτή να ξεκαρδίζεται στα γέλια. Κι' έλη ή παρέα βίχτηκε στον διαγωνισμό της έξυπνάδας. Ποιός να πη τα πιδ πειραχτικά λόγια, ποιός να γελάση περισσότερο για τον Νίκο, που θα γίνη κουτός, που πάει χαμένος, που ξεμυαλλίζεται απ' τις θρησκευτικές άνοησιές, σάν νάταν γρηουλα... *

Μπορείτε να φαντασθήτε, ένα πολιτισμένο έθνος, που συμβαίνουν πράγματα, σάν κι' αυτό που σās διηγήθηκα πάρα—πάνω παρμένο έντετώς «εκ του φυσικού»;

Βέβαια, παντού υπάρχουν οί άπιστοι, οί άμφιβάλλοντες, εκείνοι που δυσκολεύονται ή αρ-

νούνται να ακολουθήσουν τον Χριστιανισμό. Αλλά φέρονται σάν πολιτισμένοι άνθρωποι. Μελετούν. Σκέπτονται σοβαρά. Κι' έτσι νοιώθουν πόσο σπουδαίο, πόσο σοβαρό είναι το ζήτημα που για την ανθρωπότητα έδημιούργησε ή εμφάνιση του Χριστιανισμού, και φέρονται μ' έλην την άξιοπρέπεια και το σεβασμό που σ' ένα πολιτισμένο άνθρωπο φέρνει, και το να συλλογισθή ακόμη τέτοια ζητήματα. Έχετε διαβάσει πως φέρθηκε ο Ρενάν, όταν έφυγε από καθολικό σεμινάριο, γιατί δέν μπορούσε να πιστέψη; Παρακολούθησατε ποτέ, πως φέρονται οί πολιτισμένοι άπιστοι, όταν βρίσκονται σε μιάν έκκλησιαστική τελετή, ή όπωσδήποτε σε κάτι που θυμίζει Χριστιανισμό; Η όψη τους επαναλαμβάνει το στίχο του Γκαίτε, πόσο καλά κι' ευχάριστα άκούει κανείς τη χριστιανική διδασκαλία «μόνο που λείπει ή πίστις». Έ λοιπόν, ψάξτε στην Ελλάδα έδω, να βρήτε αυτό τον ανθρωπισμό, αυτή την σοβαρότητα. Αδύνατον! Κάνετε για μιιά στιγμή, πως άνοίγετε ένα όποιοδήποτε χριστιανικό βιβλίο σε μιιά συναναστροφή, ή άλλου πουθενά, στο τραμ, λόγου χάριν. Μειδιάματα, έξυπνάδες διάφορες θα έπακολουθήσουν. Μα σās παρακαλώ, φαντασθήκατε ποτέ τον Κλεμανσώ, τον μεγάλο αυτόν άθεο, να φερθή έτσι, έστω και στην πρώτη του νεότητη; Αυτός, σε μιιά τέτοια έντύπωση, θα θύμωνε ίσως, θα έπιανε κουδέντα με τον «αντιφρονούντα» του και θα προσπαθούσε να του αλλάξη ιδέες. Πολιτισμένο αυτό! Ναι, αλλά θέλει και κότσια γερά. Ποϋ να άνοίξη τέτοια συζήτηση ο Ρωμής που μιλάει για έλα, ενώ δέν ξέρει τίποτε—μα τίποτε! Ενώ τί εύκολο πράγμα είναι ή ειρωνεία, το γέλιο, ή φθηνή έξυπνάδα. Τι άφελείς που ήσαν ο Ρενάν, ο Στράους, κι' ακόμη οί νεώτεροι, όπως ο Ούναμοονο, που κατάφαγαν κυριολεκτικώς την Γραφή, για να πάρουν από δω κι' από κει άκρωτηριασμένες φρασούλες που θα τους έδιναν τα έπιχειρήματα για τις θεωρίες τους! Άνόητοι άνθρωποι. Έσάπισαν στο διάδασμα της Γραφής για να την κρύνουν. Έμεις έδω τα έχουμε άπλοποιήσει τα ζητήματα. Μακάριος τόπος! Ναι, αλλά νομίζω,

πώς θα έπρεπε τους ανθρώπους αυτούς να τους κάμνη κανείς να χάσουν την μακαριότητά τους και να αφήσουν και τους άλλους ήσυχους. Δεν χρειάζεται παρά να χρησιμοποιήσετε το σκιάχτρο, πού το φοβούνται περισσότερο από κάθε άλλο: την ανάγκη της δουλειάς, της μελέτης. Έτσι θα έπρεπε κανείς να υποδείξη εις κάτι τέτοιους κυρίους, πώς τέτοια τόσο σοβαρά ζητήματα, όπως το ζήτημα της πίστωσης στο Εὐαγγέλιο, θέλουν, για να μιλάμε κανείς γι' αυτά με αξιώσεις ανωτέρου κριτού, δουλειά, διάβασμα, μελέτη έντατική και επίμονη. Ως πού να γίνη τοῦτο, καλὸ εἶναι οἱ κύριοι αὐτοὶ νὰ κρατοῦν κλειστὸ τὸ στόμα τους. Εἶναι καιρὸ γίνεσθαι, τὼρα μὲ τις ἐπιδημίες...

Nemo

Ἡ «Νεανικὴ Ψυχὴ» μὲ πολλὴν χαρὰν δέχεται γράμματα καὶ συνεργασίαν ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας της, τοὺς ὁποίους θέλει νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ, εἰς ὅ,τι θὰ μπορούσε, (λόγου χάριν εἰς ζητήματα σπουδῶν, μελέτης ἢ ὅ,τι δήποτε ἄλλο). Θέλει νὰ τους κάμνη φίλους καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τις σὺγκαιρίες πού παρέχει τὸ πρόγραμμα τῆς ΧΙΝ.

Φο. Γεντεκάκης. Μὲ πολλὴν χαρὰ ἐδιάβασα τὸ κομμάτι πού μου ἐστειλάτε, γιατί εἶναι πάντα πολὺ εὐχάριστο ν' ἀνακαλύπτῃ κανεὶς, στοὺς σημερινούς καιρούς, νέους πού ἔχουν μὴν στὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ σκέψεις σας δὲν ἔχουν τὰ ἐξωτερικὰ προσόντα πού θὰ τις ἔκαναν δημοσιεύσιμες.

W o r m s. Καὶ τὰ δύο τραγούδια πού μου ἐστειλάτε ἔχουν παιδικὸ θέμα, προσπαθοῦν ὅμως νὰ τὸ πραγματευθοῦν μὲ σοβαρὸν τρόπο. Αὐτὸ δημιουργεῖ μὴ ἀντίθεση, πού τὰ ζημιώνει πολὺ. Ἐνας παιδιάτικος πόθος χρειάζεται καὶ τὴν χαριτωμένη παιδικὴ ἀφέλεια στὴν ἔκφρασή του.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΜΑΣ

ΤΟ ΝΥΧΤΕΡΙ

Κάτι μὲ σφίγγει, κάτι μ' ἔχει πιάσει
κι' εἶν' ἡ ψυχὴ μου ἀπόψε λυπημένη.
Κάτι μὲ θλίβει, κάτι μου βαραίνει
τὸ εἶναι μου καὶ θέλει νὰ ξεσπάσῃ.

Ὁ νοῦς μου φτερουγίζει σ' ἄλλα μέρη,
σὲ κόσμους πού δὲν εἶδα μὲ τὸ μάτι,
κι' ἀναζητᾶται κι' ἀναζητᾶται κάτι.
Μά τάχα ὅ,τι μου λείπει θὰ μὲ φέρῃ;

Περνοῦν οἱ ὄρες—μὰ μετ' ἀπ' τὴν ἄλλη...
Κάτι μὲ συγκινεῖ... Σκέπτομαι ἀκόμα.
Βουβά τὰ χεῖλη καὶ κλειστὸ τὸ στόμα.
Στὴν ἄσπρη κόλλα γέρω τὸ κεφάλι.

Στὴν ἴδια θέση ἡ πέννα μου ἔχει μείνει
ἀπιαστὴ—δὲν ἐχάραξε ἕνα γράμμα.
Κάτι μὲ ζώνει καὶ ξεσπῶ σὲ κλάμα
κι' ἡ λάμπα νὰ μ' ἀφήσῃ τρεμοσβύνει.

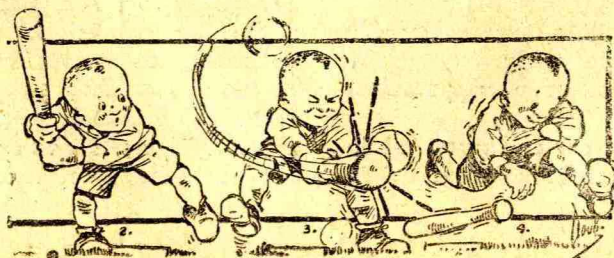
ΛΕΩΝ. ΡΗΓΑΣ

Ἡ ΜΗΤΕΡΑ

Τὸ σάλεμα, ἡ ὄψη κι' ἡ ματιὰ σου,
ὦ Ρέα μητρική, φῶς γαληνὸ
στὸ μαῦρο διάβα μου. Ἀπ' τὴν καρδιά σου
λιβάνισμα κι' ἀγέρι ἀυγινό
Ξεχύνεις μου, μιάς ἄυλης λατρείας.
Γιουλιου μῦρο, ἀνθοῦ χαμογέλιο
τὸ στοργικὸ καὶ λαμπερὸ σου γέλιο.
Τρυγητὴς, θεριστὴς τῆς δυστυχίας
καὶ τῆς πίκρας, πάθος καὶ φροντίδα,
σύ, τοῦ σπιτιοῦ ὃ τέχνη κι' ἐπιστήμη.
Πρώτη χαρὰ, στερνὴ μου ἐλπίδα
ἡ καλωσύνη σου. Πέτρα κι' ἀσῆμι,
πνοὴ καὶ φῶς, ὢ μάνα, ἡ μιλιὰ σου,
τὸ σάλεμα, ἡ ὄψη κι' ἡ ματιὰ σου.

Μ-ς Τραϊφόρος

Πειραιεύς 29/VII/30

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά καὶ Ἀποθεματικά

Δρχ. 1.205.000.000.—

Καταθέσεις (τῆ 31 Δεκεμβρίου 1930)

Δρχ. 7.150.000.000.—

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ἐν Ἀθήναις.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ἐν Νέα Ὑόρκη: 51 Maiden Lane

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ἐν Σικάγῳ: 33 S. Clark Street.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικόν, ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντας ὄρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ ταμειυτηρίου) εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομίσματα, μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK 51 MAIDEN LANE

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

Κεφάλαια ὀλοσχερῶς καταβεβλημένα

Doll. 1.500.000.—

ΒΡΑΔΥΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ Χ. Α. Ν.

6-7, 7-8 & 8-9 Μ. Μ.

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ (Γαλλικά, Ἀγγλικά, Γερμανικά).

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ (ἐμπορική, βιομηχανική, τραπεζιτική). } Παραλλήλως λειτουργεῖ καὶ πλῆρες πρακτικῶν γραφεῖον.

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΜΟΝΟΤΑΞΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑ ἐντὸς ἑξαμήνου.

ΜΟΥΣΙΚΗ (μανδολίνον καὶ κιθάρα).

Ἡ Χριστιανικὴ Ἀδελφότης τῶν Νέων, Φιλανθρωπικὴ Ὀργάνωσις, ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν νέων, παρέχει ΑΡΙΣΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ μὲ ΚΑΘΗΓΗΤΑΣ ΕΜΠΕΙΡΟΥΣ, ἀντὶ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟΝ ΤΗΣ Χ. Α. Ν. (Μητροπόλεως 44) ἀπὸ τῆς 9ης πρωΐνης μέχρις 9ης νυκτερινῆς.

ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ : Ἀναγνωστήριον, Βιβλιοθήκη, Λέσχη, Διαλέξεις, Κινηματογράφος, Ἐκδρομαί.